

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

VERKORT VERSLAG VAN DE BUITENGEWONE ALGEMEENE
VERGADERING (24e ALG. VERGADERING) OP ZATERDAG EN
ZONDAG 20 EN 21 FEBRUARI 1932 IN HET JAARBEURS-
RESTAURANT TE UTRECHT.

AGENDA:

Zaterdagavond 8 uur.

1. Opening.
2. Notulen 17e Jaarvergadering (zie T. v. T. October 1931).
3. Ingekomen stukken.
4. Voorstellen tot wijziging van Statuten en Huishoudelijk Reglement. (Zie bijlage).
5. Mededeelingen i.z. het Instituut Mondverzorgsters.
6. Mededeelingen i.z. de verstrekking van tandheelkundige hulp aan de leden van de Ziekteverzekering Maatschappij voor den Burgerstand.
7. Rapport gecombineerde Codificatie- en Technikers-Commissie (Zie bijlage 1).
8. Rapport Commissie ter Bestudeering v. h. Technikersvraagstuk (zie bijlage 2).

Zondagochtend 10 uur.

9. Rapport Ziekenfonds Commissie (zie bijlage 3).
- a. Voorstel Bindend Besluit:

Het is den leden niet geoorloofd met een ziekenfonds of met een lichaam, dat aan derden tandheelkundige hulp verschaft of verzekert of met een persoon (of personen), wier praktijk geheel of gedeeltelijk het karakter van een kliniek of een fonds heeft, eenige overeenkomst aan te gaan zonder toestemming van of namens het Hoofdbestuur, terwijl een afschrift van de na verkregen toestemming gesloten overeenkomst zoo spoedig mogelijk aan het H.B. moet worden toegezonden.

- b. Voorstel tot het benoemen van een Centrale Ziekenfonds-Commissie van 5 leden.
- 10. Rondvraag.
- 11. Sluiting.

Zitting van Zaterdag 20 Februari 1932 des avonds 8 uur.

Voorzitter: Ch. F. L. Nord.

1. *Opening.*

Als de Voorzitter om 8.15 de leden welkom heet en met een uitvoerige rede de vergadering opent, zijn volgens presentielijst aanwezig 99 leden.

De Voorzitter: Dames en Heeren,

In de eerste plaats zij het mij vergund U bij den aanvang van deze buitengewone vergadering een hartelijk welkom toe te roepen in de ons van oudsher zoo vertrouwde Bisschopstad.

Een belangrijk programma wacht ons hedenavond en morgenochtend. Zooals gij U zult herinneren werd in de algemeene vergadering te Apeldoorn Juni j.l. besloten de daar besproken rapporten naar de afdelingen te zenden, om ze dan via het Hoofdbestuur deze vergadering weer voor te leggen. Aldus is geschied. De rapporten zijn, voorzien van de opmerkingen op de Algemeene Vergadering gemaakt naar de afdelingen verzonden; de ingekomen antwoorden der afdelingen zijn ter kennis van de betreffende commissies gebracht en deze hebben op hun beurt hunne rapporten wederom bij het Hoofdbestuur ingediend, welke na grondige bespreking door dit college U inmiddels vrijwel zonder verdere bijzondere bemerkingsen zijn toegezonden.

Staat het Hoofdbestuur dus achter de zoo ijverig werkzame commissies, enkele mededeelingen uit sommige afdelingen geven mij aanleiding tot het maken van een paar opmerkingen. Het doel van onze Maatschappij is volgens art. 2 van onze Statuten:

Het bevorderen van de belangen van de Tandheelkunde.

Zij tracht dit doel te bereiken door:

- a. het bevorderen van een goede opleiding van tandartsen.
- b. het bevorderen van de maatschappelijke belangen der tandartsen.
- c. het bevorderen van de mondhygiene.

- d. het bestrijden van de onbevoegde uitoefening der tandheelkunde.

Uit deze doelstelling blijkt dus wel heel duidelijk dat *niet* de belangen der *tandartsen* in de eerste plaats aan de orde zijn, maar die der *tandheelkunde!*

En ofschoon niemand van ons zal verwachten dat wij onze eigen belangen zullen verwaarloozen, komen deze terecht eerst op de *tweede* plaats, al ware het alleen al, omdat uit de bevordering van de belangen der tandheelkunde vanzelfsprekend volgt, dat zoodoende tevens die der tandartsen behartigd worden, terwijl de omgekeerde volgorde dit in geen deele zou behoeven mede te brengen.

In de achttien jaren van het bestaan onzer Maatschappij is hieraan dan ook ten allen tijde de hand gehouden; de reeksen uitgebrachte rapporten en onze adviezen aan autoriteiten zijn daar om zulks te bewijzen.

Bij de bespreking van onze onderwijsrapporten heeft nimmer iets anders voorgezeten, dan de opvatting om door het opvoeren van het peil van het onderwijs, de tandheelkundige hulp in Nederland aan de hoogste eischen te doen beantwoorden.

Het bevorderen van de mondhygiene stond en staat in het teeken van de propaganda voor de prophylaxe ten bate vooral ook van de mindergegoeden.

Het bestrijden van de onbevoegde uitoefening der tandheelkunde wordt door ons beschouwd als een noodzakelijke maatregel om het bovenstaande te kunnen bereiken!

Bij dit alles zijn de maatschappelijke belangen der tandartsen nimmer uit het oog verloren.

In de eerste plaats heeft de groote vraag naar goede tandheelkundige hulp het mogelijk gemaakt om het buitengewoon sterk groeiend aantal tandartsen bestaansmogelijkheid te verschaffen, in de tweede plaats heeft de positie der tandartsen in de Ziekenfondsen bij voortdurend onze aandacht gevraagd.

Door het onvermoeid werken der Ziekenfondscommissies is het gelukt lijn te brengen in de chaos die op dit gebied voor de oprichting onzer Maatschappij bestond, en al zijn wij nog lang niet waar wij willen wezen, toch wil ik op dit oogenblik namens U allen woorden van hartelijken dank richten tot de vele collega's, die in den loop der jaren enorm veel moeite en tijd hebben gegeven, om

de belangen der Ziekenfondstandartsen voor te staan, bijna zonder uitzondering zonder daar zelve ook maar eenig direct of indirect voordeel bij te hebben, maar uitsluitend gedreven door wat zij zagen als het belang van hun professie!

Wanneer gij — en vooral gij jongeren — de moeite wilt nemen, om de historie van onze Maatschappij eens wat meer in details te bestudeeren, dan zal U duidelijk worden, hoeveel er sinds twintig jaren op velerlei gebied in de tandheelkunde is veranderd en verbeterd en dan zult gij tot de conclusie komen, dat dit mogelijk is geweest doordat de werkers onder U met socialen zin en aanleg, zonder eenige bijgedachten, met breeden blik — naar binnen en naar buiten — datgene hebben voorgestaan wat zij zagen als de bevordering der tandheelkunde volgens art. 2 der Statuten, daarin gesteund door de voortdurende adhaesie van de leden, die in de algemeene vergaderingen aan die voorstellen hun sanctie gaven.

Dat ik dit alles hedenavond releveer is alleen, omdat ik meen te bespeuren dat er hier en daar in onze Maatschappij een neiging ontstaat om dit alles anders te gaan interpreteren.

Verwonderen kan ons dit niet. De mentaliteit in de gansche wereld is niet meer wat zij in gelukkiger perioden is geweest en wij tandartsen staan te zeer in het volle leven, dan dat de invloed van het wereldgebeuren ongemerkt aan ons zou kunnen voorbijgaan.

Wanneer wij zien, hoe dagelijks steeds meer het sacré égoïsme der volken wordt aangewakkerd en een economische vernietigingskrijg voor de deur staat, die in zijn gevolgen wellicht nog vreeselijker zal kunnen worden dan de wereldoorlog van 1914, dan is het niet onbegrijpelijk, dat dit égoïsme van de volken overslaat op de groepen en tenslotte ook individueel het doel wordt, om te redden wat er nog te redden is!

Maar dan is het ook de hóógste tijd om vóór het te laat is gezamenlijk even stil te staan en te vragen: Is dit juist?

Dan is er maar een antwoord: Néén en nogmaals néén!

Bij deze volksverbijstering is het merkwaardigste, dat men weet en *erkent* dat het uitsluitend heil bestaat in *samenwerking*; men is alleen door een samenloop van noodlottige omstandigheden niet bij machte tot die samenwerking te komen.

Wat voor de volken geldt, geldt ook voor de groepen, alleen is daar gelukkig die samenwerking niet alleen *geboden* maar ook *mogelijk*!

Zoo kunnen wij blijven inzien, dat het individueel belang nu en dan ondergeschikt gemaakt zal moeten worden aan het groepsbelang; dat het groepsbelang op dezelfde wijze nu en dan ondergeschikt zal moeten zijn aan het algemeen belang!

En wanneer wij dan terugkeeren tot de belangen die ons bezig houden, dan geldt daar hetzelfde!

Dames en Heeren, wij zullen nu en dan maatregelen hebben te overwegen en beslissingen hebben te treffen, waarbij het niet onmogelijk is, dat hier of daar het individueel belang of het groepsbelang in het gedrang komt. In die gevallen is er maar ééne vraag te beantwoorden: Wat is het belang van de *tandheekunde*?

In eigen praktijk staat U meermalen voor soortgelijke problemen en dan is Uw uitsluitende vraag: Wat is het belang van den *patiënt*?

Wie van dit standpunt zou afwijken, zou niet alleen spoedig ontwaren dat hij zijn zelfrespect verliest, maar even spoedig, dat *anderen* het respect voor *hem* verliezen, en dat beteekent het begin van het einde!

Wij tandartsen hebben bovendien met enkele andere beroepen een *dubbele* verantwoordelijkheid!

Immers, door het ons gegeven monopolie bezitten wij een machtspositie, die in onze handen is gegeven met het oog op de belangen der Volksgezondheid.

Zoolang wij, als deskundigen, die positie gebruiken om naar onze eerlijke overtuiging die volksgezondheid te bevorderen, staan wij ongelooflijk sterk en zal men op den duur naar ons luisteren, naar ons moeten luisteren!

Zoodra er echter ook maar een schaduw van twijfel zou kunnen ontstaan, dat wij die positie ten eigen bate zouden willen *misbruiken*, dan zouden wij ons gezag verspelen en men zou maatregelen beramen om daaraan een einde te kunnen maken.

In het hechte verband van onze organisatie staan wij sterk, zóó sterk, dat onze collectieve bemoeiingen voor wat wij weten, dat is in het algemeen belang — en dat is ook ons belang — ons uiteindelijk de overwinning moeten brengen.

Ik vertrouw, Dames en Heeren, dat ik U aller meening weergeef, wanneer ik thans deze vergadering open voor de bespreking van de belangen die moeten dienen:

Tot bevordering der Tandheekunde!

(Krachtig applaus).

2. *Notulen 17e Jaarvergadering (zie T. v. T. October 1931).*

De notulen der 17e Jaarvergadering, opgenomen in het T. v. T. van October 1931, worden ongewijzigd goedgekeurd.

Voorzitter zegt, dat het H. B. voorstelt in het vervolg van de Algemeene Vergaderingen een volledig stenogram te doen vervaardigen, dat door een commissie van Redactie zal worden nagezien en die daaruit een verkort verslag voor het Tijdschrift zal maken.

De vergadering gaat hiermede accoord.

3. *Ingekomen stukken.*

De heer Salomons deelt mede, dat alleen antwoorden van de afdelingen zijn binnengekomen op de concept-statutenwijzigingen. Deze komen bij de punten der agenda ter sprake.

De Voorzitter wenscht het programma eenigszins te wijzigen en stelt eerst aan de orde:

5. *Mededeelingen i.z. het Instituut Mondverzorgsters.*

Het H.B. kan mededeelen, dat deze kwestie in het bijzonder de belangstelling heeft gehad van de vorige H.B. vergadering en dat mede naar aanleiding van een voorstel van Amsterdam is besloten tot instelling van een commissie ad hoc, die met bekwame snelheid nader over dit vraagstuk zal rapporteeren. Het is de bedoeling van het H.B. een belangrijk deel van de zomervergadering der Maatschappij aan de bespreking van dit gewichtige vraagstuk te wijden. Vanavond is dit niet verder aan de orde.

In verband met deze kwestie moet een misverstand uit den weg worden geruimd, dat na de vergadering te Apeldoorn is gerezen. Ten onrechte heeft men de kwestie mondverzorgsters gekoppeld aan het verslag van de schooltandverzorgingscommissie. Zoodoende voelt deze commissie zich min of meer gegriefd, omdat men haar verwijten bracht voor iets waaraan zij geen schuld had. De commissie heeft slechts een paar woorden erover in haar rapport gezet, dat niet anders behelsde dan dat de zaak bij haar in onderzoek was op verzoek van het H.B. Spr. brengt dus deze rectificatie aan: het vraagstuk mondverzorgsters staat los van het door de commissie voor schooltandverzorging uitgebracht rapport in de vergadering te Apeldoorn.

4. *Voorstellen tot wijziging van Statuten en Huishoudelijk Reglement.* (opgenomen in het T. v. T. van Januari 1932).

Artikel 2.

Voorgestelde wijziging:

De Maatschappij stelt zich ten doel de belangen van de tandheekunde in socialen zin te bevorderen. Zij tracht dit doel te bereiken door:

sub. a. ongewijzigd.

sub b. te lezen in plaats van „Koloniën”: „Nederlandsch Indië, Suriname en Curaçao.

Een der leden stelt voor de woorden „in socialen zin”, voorkomende in de eerste alinea, te schrappen.

Hiertoe wordt met algemeene stemmen besloten.

Het aldus gewijzigde artikel wordt daarna met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 5.

Voorgestelde wijziging:

in stede van „rechtstreeksch” te lezen „rechtstreeks”.

De voorgestelde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 6.

Voorgestelde wijziging:

laten vervallen de woorden „bij schriftelijke stemming” en de laatste zinsnede.

De voorgestelde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 7 b.

Voorgestelde wijziging:

voor „1 November” beide malen te lezen „1 Juli”.

De voorgestelde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 8.

Voorgestelde wijziging:

bijvoegen: de stemming hierover geschiedt echter in ieder geval schriftelijk.

Uit de vergadering wordt voorgesteld de tekst te veranderen en daarvoor te lezen: „de stemming hierover geschiedt uitsluitend schriftelijk”.

Deze wijziging wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 10.

Voorgestelde wijziging:

De Maatschappij is verdeeld in afdelingen. Wijziging van de geographische indeeling geschiedt door het Hoofdbestuur in overleg met de betrokken afdeling of afdelingen. Het Hoofdbestuur kan hier slechts toe overgaan als hem is gebleken, dat alle leden der betrokken afdeling of afdelingen in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk van hunne meening te doen blijken en minstens de helft van het aantal der voor of tegen uit gebrachte stemmen in de betrokken afdeling of afdelingen zich voor wijziging hebben verklaard.

Hierbij stelt een der leden voor, op het einde van de voorgestelde tekst de woorden „in de betrokken afdeling of afdelingen” te vervangen door „in de betrokken afdelingsvergadering of -vergaderingen.”

Deze wijziging wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Eveneens wordt uit de vergadering voorgesteld, de woorden „het aantal der voor of tegen uitgebrachte stemmen”, geplaatst ongeveer aan het einde der voorgestelde tekst, te vervangen door „het aantal der uitgebrachte geldige stemmen” en tevens om te laten vervallen de vijf woorden aan het slot, t.w. „blanco stemmen tellen niet mee”.

Deze beide wijzigingen worden met algemeene stemmen goedgekeurd.

Het aldus gewijzigde artikel wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 14.

Voorgestelde wijziging:

voor de laatste drie woorden te lezen: „Overheidspersonen of openbare Bestuurscolleges.”

De voorgestelde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 15.

Voorgestelde wijziging:

in stede van „Juni of Juli” te lezen „zoo mogelijk in Januari”.

De voorgestelde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 22.

Voorgestelde wijziging:

2e zinsnede te lezen achter meerderheid van stemmen: „telkens voor twee jaar.”

De voorgestelde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 24.

Voorgestelde wijziging:

De afdeelinraad heeft tot taak te onderzoeken en te beslissen over:

1e. Handelingen van leden der afdeeling in strijd met de beroepswaardigheid, hetzij uit eigen waarneming, hetzij door een klacht te zijner kennis gekomen;

2e. gevallen van overtreding van bindende besluiten;

3e. geschillen tusschen leden der afdeeling „van ethischen aard”. Geschillen tusschen leden van verschillende afdeelingen worden door een college, bestaande uit de voorzitters der betrokken afdeelinraden en den voorzitter van den raad van beroep, onder voorzitterschap van den laatste onderzocht en berecht.

Een der aanwezige leden stelt voor onder ten 3e de woorden: „van ethischen aard” te laten vervallen.

Deze wijziging wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Uit de vergadering wordt verder het voorstel gedaan, de laatste alinea van de voorgestelde tekst te lezen als volgt:

„Geschillen tusschen leden van verschillende afdeelingen worden „door een college, bestaande uit de voorzitters der betrokken afdeelinraden en een lid van den Raad van Beroep door den voorzitter „van dat college aan te wijzen, onder voorzitterschap van den laatste „ste onderzocht en berecht.”

Deze tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Het aldus gewijzigde artikel 24 wordt vervolgens met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 25. (nieuw).

Voorgestelde wijziging:

De Raad van Beroep heeft tot taak alle gevallen, waarin beroep is aangeteekend, te onderzoeken en daarover in hoogste instantie te beslissen.

Indien de Voorzitter van den Raad van Beroep is opgetreden krachtens het laatste lid van art. 25, wordt hij vervangen door zijn plaatsvervanger.

In verband met de aangenomen wijziging van artikel 24, wordt voorgesteld, om de laatste alinea van artikel 25 te laten vervallen.

Hiertoe wordt met algemeene stemmen besloten.

Het aldus gewijzigde artikel 25 wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Artikel 26. (oud artikel 25).

Voorgestelde wijziging:

De afdeelingraden of de Raad van Beroep kunnen de betrokken leden, met verwijzing naar dit artikel, oproepen.

Een der aanwezige leden stelt voor, de tekst aldus te lezen:

„De afdeelingraden of de Raad van Beroep kunnen de betrokken leden met verwijzing naar dit artikel oproepen om over de aanhangig gemaakte zaak inlichtingen te geven. Wanneer de betrokken leden den wensch hiertoe te kennen geven worden zij in ieder geval in de gelegenheid gesteld, door de afdeelingraden, resp. den Raad van Beroep, te worden gehoord.”

Deze gewijzigde tekst wordt met algemeene stemmen goedgekeurd en het artikel aldus vastgesteld.

Artikel 27. (oud artikel 26).

Voorgestelde wijziging:

1e. Waarschuwing;

2e. schriftelijke berisping, eventueel gepaard met het opleggen van de verplichting bedreven onrecht te herstellen of in de toekomst bepaalde handelingen na te laten;

3e. schorsing in de rechten van het lidmaatschap voor ten hoogste één jaar;

4e. boete van ten hoogste f 10.000 definitief of voorwaardelijk opgelegd;

5e. roeyement.

De maatregelen sub. 1, 2 en 3, afzonderlijk of in combinatie, kunnen worden toegepast door den afdeelingraad door het college genoemd in art. 24, of door den Raad van Beroep: de maatregel sub. 4, al dan niet gecombineerd met den maatregel sub 3, wordt door die raden aan de afdeelings- respectievelijk algemeene vergadering, ter toepassing voorgesteld.

Bovendien kan bij een toepassing van een of meer der hiervoren genoemde disciplinaire maatregelen degene op wien toepassing plaats vindt, veroordeeld worden tot vergoeding van alle kosten in verband met de beslissing gemaakt.

De opbrengst van eventueel opgelegde boeten zal in de kas van het steunorgaan worden gestort.

Een lid in de vergadering stelt voor, in de alinea na „5e. roeyement“:

- 1e. de woorden „sub 1, 2 en 3“ te vervangen door „sub 1, 2, 3 en 4“,
- 2e. de woorden „maatregel sub 4“ te vervangen door „maatregel sub 5“,
- 3e. de woorden „maatregel sub 3“ te vervangen door „maatregel sub 4“.

Deze drie voorstellen worden met algemeene stemmen goedgekeurd.

Tevens wordt hierbij voorgesteld aan het einde der voorlaatste alinea van de voorgestelde tekst, de woorden „tot vergoeding van alle kosten in verband met de beslissing gemaakt“ te vervangen door „tot vergoeding van kosten.“

Deze wijziging wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Het aldus gewijzigde artikel 27 wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Door één der leden wordt opgemerkt, dat men thans door de wijziging der Statuten heen is, maar nog niet heeft behandeld de kwestie van het verplaatsen der Jaarvergadering.

De Voorzitter antwoordt, dat de stemming over dat bewuste artikel wordt uitgesteld tot na de behandeling van het Huishoudelijk Reglement.

Huishoudelijk Reglement.

Art. 2. wordt na uitvoerige discussies als volgt aangenomen:

„Het lidmaatschap van de Mij. kan worden verkregen door ieder, die volgens de Nederlandsche wet de bevoegdheid heeft om den titel van tandarts te voeren of dien van arts, wanneer hij verklaart, dat hij de tandheekkunde of een deel daarvan als beroep uitoefent, — door schriftelijke aanmelding bij den secretaris van het H. B. of bij den secretaris der afdeling binnen welker gebied de praktijk is gevestigd. In het laatste geval geeft deze hiervan binnen acht dagen kennis aan den secretaris van het H.B., die in beide gevallen zoo spoedig mogelijk zorgt voor publicatie van de aanmelding in het officieel orgaan der Mij. Indien binnen 4 weken na de publicatie bij

den secretaris van het H.B. geen bezwaren tegen toelating zijn ingekomen, heeft het adspirantlid het lidmaatschap der Mij. in de betrokken afdeling verkregen.

Indien bij den secretaris van het H.B. wel bezwaren tegen toelating zijn binnengekomen binnen vermeld tijdvak, zal het betrokken afdelingsbestuur gehoord, althans opgeroepen hebbend hen, die bezwaren hebben ingebracht, alsook het adspirantlid, deze zaak in de eerstvolgende afdelingsvergadering, welke uiterlijk twee maanden na het inkomen der bezwaren moet worden gehouden op de agenda plaatsen, waarna de afdeling over de toelating beslist.

Zoowel ieder dergenen, die bezwaren hebben ingebracht, mits gesteund door 10 leden, als het adspirantlid, kunnen binnen een maand, nadat de beslissing der afdeling bij aangeteekend schrijven te hunner kennis is gebracht, aan den secretaris van het H.B. mededeelen, dat zij bij de eerstvolgende Alg. Vergadering in hooger beroep wenschen te komen van bedoelde beslissing. De Algemeene Vergadering beslist dan in hoogste ressort.

Art. 4. De Voorzitter zegt dat bij dit en volgende artikelen de data slechts voorloopig werden goedgekeurd, totdat er een definitieve beslissing is genomen omtrent het artikel, dat de datum der Jaarvergadering wijzigt.

Een der leden meent tegenstrijdigheid te moeten constateeren tusschen dit artikel en artikel 51 der Statuten, welke meening door den voorzitter wordt bestreden.

Ten slotte wordt art. 4 goedgekeurd.

Art. 9. Na wijziging van „Juli” in „Augustus” wordt ook dit artikel aangenomen.

Art. 11 en 12 worden goedgekeurd.

Art. 16. Voorgestelde wijziging wordt aangenomen, terwijl de 2e alinea wordt gewijzigd in: „elke afdeling heeft het recht voor elk dier functies twee leden candidaat te stellen”, enz.

Art. 17 en 19, wijzigingen goedgekeurd.

Art. 22. Na eenige discussie voorgestelde wijzigingen goedgekeurd.

Art. 24. wijziging goedgekeurd.

Het nu volgende art. 29 is geen art. van het H.R. maar van de Statuten en is dus abusievelijk op deze plaats afgedrukt.

Na discussie wordt dit gewijzigd art. 29 der Statuten met algemeene stemmen aangenomen.

Art. 32. Een der leden heeft bezwaar tegen verschillende hoofletters, behalve die in de woorden „Maatschappij” en „Centrale Commissie”.

Aldus gewijzigd goedgekeurd.

Art. 35. De verplaatsing van den datum der Jaarvergadering van Juni naar Januari geeft aanleiding tot zeer uitvoerige discussies.

Eenige leden zijn zeer ontstemd over de wijze waarop deze reglementswijzigingen ter vergadering zijn behandeld. Zij betreuen het, dat de geheele Zaterdagavond aan deze bespreking moest worden gewijd, zoodat de andere belangrijke punten der agenda niet aan de orde konden komen.

Voorzitter zegt, dat het zeer op prijs moet worden gesteld, dat er leden zijn, die met zooveel ernst de voorgestelde Statutenwijzigingen hebben bestudeerd. Hij zegt toe, dat een volgend maal een andere wijze van behandeling zal worden gevolgd.

Hij schorst om 12 uur de vergadering tot Zondagochtend 10 uur.

Zondagochtend om 10.15 heropent de Voorzitter de vergadering en stelt voor de behandeling van art. 35 voort te zetten en de verdere voorgestelde artikelen over „Geldmiddelen” aan te houden tot een volgende vergadering. — Aldus besloten.

Recapituleerend zegt de Voorzitter, dat het H.B. het vereenigingsjaar wenscht te laten loopen van 1 Januari tot 31 December i. p. v. 1 Mei tot 30 April. — De redenen zijn den leden thans voldoende bekend. De bezwaren die ertegen ontwikkeld zijn, meent het H. B. te ondervangen door naast de Jaarvergadering in Januari ook een Zomervergadering te doen houden. — Ongeveer het geheele H.B. staat achter dit voorstel en het zou van groote deferentie voor het beleid van het H.B. getuigen, wanneer de vergadering met deze nieuwe werkwijze kon meegaan.

Na eenige discussie wordt art. 35 H. R. met 4 stemmen tegen aangenomen.

Voorzitter komt thans terug op de Statuten en stelt de reeks artikelen aan de orde, die gisteren-avond behandeld zijn, maar aangehouden werden, omdat zij verband hielden met de thans aangenomen wijziging van het vereenigingsjaar.

Voorzitter vraagt of één van de leden tegen het aanvaarden van de in de Statuten veranderde data is. — Met 2 stemmen tegen worden deze wijzigingen goedgekeurd.

Alle Statuten-wijzigingen worden vervolgens met algemeene stemmen aangenomen.

Tevens wordt met algemeene stemmen besloten de Koninklijke goedkeuring op de aldus gewijzigde Statuten aan te vragen en wordt het H.B. gemachtigd eventueel door het Departement van Justitie voor te stellen redactiewijzigingen aan te brengen.

7. Rapport gecombineerde Codificatie- en Technikers-Commissie.

De Voorzitter vindt het een verblijdend feit, dat de meeningsverschillen, die in Apeldoorn nog tusschen een meerderheid en een minderheid in die commissies bestonden, thans zijn opgeheven, zoodat het rapport nu de unanieme meening weergeeft der beide commissies en het H.B. zich met dit rapport kan vereenigen. — Dit rapport wordt ongewijzigd met algemeene stemmen aangenomen.

8. Rapport Commissie ter Bestudeering van het Technikers vraagstuk.

Dit rapport wordt met het amendement van het Hoofdbestuur eveneens met algemeene stemmen aanvaard.

Voorzitter maakt van deze gelegenheid gebruik om de beide commissies te danken en geluk te wenschen met het aannemen dezer rapporten.

9. Rapport Ziekenfondscommissie.

De Voorzitter wenscht eerst het rapport te behandelen en daarna het bindend besluit.

Bij het rapport is een minderheidsnota gevoegd van den heer Berkenbosch Berends. In beide stukken is oorspronkelijk gesproken over bedragen, die als uurtarieven moesten berekend worden. Op uitdruk-

kelijk verzoek van het D. B. zijn die cijfers geschrapt. De heer Berkenbosch Berends heeft dit ook gedaan, maar is volkomen bereid maar ook gerechtigd het oorspronkelijke stuk even toe te lichten.

De heer Berkenbosch Berends stelt in het licht, dat het verschil tusschen de meerderheids- en de minderheidsnota hierin is gelegen, of men vertrouwen heeft in de Mij., en deze zooveel macht heeft, dat wat zij voorschrijft ook wordt uitgevoerd. De minderheidsnota is positiever gesteld, de meerderheidsnota behandelt de zaak meer in de ruimte. Dit komt al duidelijk naar voren in punt 1. De meerderheid spreekt van: „Een streven naar systematisch rationeele behandeling”. De minderheid stelt het positief en zegt: „de aard der behandeling zij overeenkomstig het N. P. P. rapport”. Spr. is tot die conclusie gekomen, omdat hij dit de eenige wijze vindt om op den duur goede tandheelkundige hulp te geven en dat in alle opzichten de professie voorschrijft hoe de behandeling zal moeten zijn zonder dat de patiënt er een overwegend aandeel in heeft. Het spreekt vanzelf als men een patiënt krijgt met een slecht onderhouden gebit, wat molaren en premolaren betreft, dat het niet aangaat caviteiten in fronttanden te behandelen als men die andere elementen zonder meer laat zitten. Dat is verkeerd 1e. voor den patiënt, 2e. voor den tandarts, want hij zal bemerken, dat zijn werk op den duur weinig resultaat heeft. Daarom moet de behandeling van het N. P. P. rapport absoluut gevolgd worden. Er wordt wel gezegd, dat men daarmee voorzichtig moet zijn, omdat het sommige patiënten zal afschrikken. Het kan zijn, maar dit zal veel afhangen van de wijze waarop de tandarts dit met den patiënt overlegt. Hij moet ten slotte het vertrouwen van den patiënt zien te winnen en nadat hij hem uiteengezet heeft waarom hij voorstelt eerst al die elementen te verwijderen — en die meening berust op ervaring — zal de tandarts op weinig tegenstand stuiten.

Positief zegt de minderheidsnota ook: „Vrije tandartsenkeuze zij gewaarborgd”, terwijl de meerderheid wenscht „Er worde vrije tandartsenkeuze zooveel mogelijk bevorderd”. Wat wil dat „bevorderen” eigenlijk zeggen? Moet men dit weer overlaten aan de ziekenfondsbesturen? Spr. heeft Vrijdag en Zaterdag een gesprek gehad met een van de ziekenfondsbesturen in Noord Brabant. Dit bestuur wenschte, dat één collega daar de tandheelkundige behandeling op zich zou nemen van een personeel bestaande uit ongeveer vierduizend menschen. De directeur zeide, dat dit voor hem veel gemakkelijker was en hij

lang zooveel administratieve omhaal niet had, wanneer hij een contract sloot met één tandarts. Spr. heeft er dien directeur op gewezen, dat het weliswaar voor hem eenigszins gemakkelijker zou zijn, maar het wel degelijk in het belang van de patiënt was, dat zij niet aan één tandarts gebonden waren, doch keuze hadden uit meer. Daarbij werd hem duidelijk gemaakt, dat hij, als particulier, dan toch datzelfde standpunt innam en dat hij, indien de tandarts, die hem behandelde hem niet voldeed naar een ander kon gaan; daarvan zou hij de ziekenfondspatiënten willen uitsluiten. De directeur was overtuigd en wilde toen gaarne een collectief contract met de Maatschappij aanvaarden. Dit is een bewijs, dat wanneer men de zaak duidelijk aan de ziekenfondsbesturen uiteenzet, de vrije tandartsenkeuze op heel weinig tegenstand zal stuiten.

Vervolgens zal men het er over eens zijn, dat de lijsten van het werk, dat de tandarts verricht, door hem nauwkeurig moeten worden ingevuld en tijdig verzonden aan de Maatschappij. Hier is natuurlijk bij gedacht, dat de Maatschappij die lijsten ook inderdaad laat controleren. Want dit is op dit oogenblik bij velen een bezwaar: zij sturen die lijsten niet in, want wie controleert die eigenlijk? Hierop moet de aandacht op den duur gevestigd zijn, opdat de tandartsen het gevoel hebben, dat de lijsten worden gecontroleerd. Vandaar de uitspraak in de minderheidsnota: De Maatschappij drage zorg voor contrôle.

De Maatschappij regele ook in overleg met de ziekenfondsbesturen de arbitrage.

Punt 6 luidt: Het honorarium van den tandarts worde door de Algemeene Vergadering vastgesteld. Spr. had dit artikel eerst anders gereedgeerd en er stond in, dat een tandarts, in de ziekenfondspraktijk werkzaam, een netto-honorarium behoort te ontvangen gelijk reeds vroeger is genoemd. In het N. P. P.-rapport staat, dat de remuneratie zoo moet zijn, dat deze rekening houdt met de kas van degenen die het betalen moeten.

Ten slotte de prothese-regeling. Deze zij overeenkomstig de in de afdeling Gelderland sedert vele jaren geldende. Deze voorwaarde was oorspronkelijk geredigeerd: De prothese aan den tandarts. Er zijn heel wat woorden besteed aan de vraag, aan wien de opbrengst van de prothese moet komen. De een meent: aan de professie, terwijl nooit gebleken is, wie die professie is. Een ander zegt, dat die opbrengst moet dienen ter verbetering van de tandheelkundige hulp. Daartegen voert spreker aan, dat wanneer de behandeling geschiedt volgens het N. P. P.-rapport, er van een betere behandeling geen sprake kan zijn

en geen geld op zijde behoeft te worden gelegd voor een steunfonds voor betere tandheelkundige hulp. Immers reeds is voorgeschreven, dat die op de beste manier moet worden gegeven. Evengoed als de tandarts in de particuliere praktijk het honorarium ontvangt voor hetgeen hij presteert, moet dit ook in de ziekenfondsen geen uitzondering wezen. De tandarts toch maakt niet alleen het werk, maar draagt er absoluut de volle verantwoordelijkheid voor. Nu kan men zeggen — gelukkig wordt dit slechts een enkelen keer geopperd — wanneer de opbrengst aan den tandarts komt zal men daardoor de extracties in de hand werken en zodoende het maken van prothesen, waaraan meer kan verdiend worden, doch bij deze woorden begint er in spreker altijd iets warm te worden. Immers aan een ziekenfondstandarts stelt men moraliter hoogere eischen dan aan een tandarts in de particuliere praktijk, omdat in de laatste elke behandeling apart wordt betaald, in een ziekenfonds niet. Daarom behoort de prothese-opbrengst in elk geval te komen aan hem die het werk verricht. Men moet zich van die opbrengst niet zoo'n hooge voorstelling maken. Vooral moet er tegen opgekomen worden, dat men het argument gebruikt dat er tusschen de tandartsen eens een element doorloopt, dat in deze eenig misbruik zou maken.

Eindelijk nog de kliniekbehandeling. Is deze noodzakelijk, dan zij de exploitatie in handen der professie. Dit is om te voorkomen, dat besturen een kliniek oprichten en terwijl zij rustig op hun stoel zitten, brieven schrijven en administratie voeren, er meer aan verdienen dan de tandartsen, die in hun dienst werken. Hierdoor vervalt ook de verkeerde verhouding, die er dikwijls bestaat tusschen den tandarts en het bestuur van het ziekenfonds, dat hem eigenlijk als ondergeschikte beschouwt, en hem kan wegsturen wanneer het wil. Dit is reeds gebeurd. Het bestuur zeide, dat het dien tandarts niet kon gebruiken, omdat hij den beschikbaren tijd niet voldoende uitbuitte. Dergelijke gevallen kunnen zich nooit voordoen, wanneer de professie de zaak in handen heeft.

Het komt er op neer, dat de Maatschappij een en ander imperatief voorschrijft en de zaak in handen houdt en den tandarts tegenover het ziekenfonds in bescherming neemt, zoo dat er van schommeling geen sprake kan zijn. Doet men het anders, dan laat men het te veel in de ruimte en zou de zaak door de ziekenfondsen in de verkeerde richting kunnen worden gestuurd.

De Voorzitter dankt voor deze toelichting en geeft het woord

aan den heer Becker, voorzitter der commissie, om het standpunt der meerderheid toe te lichten.

De heer Becker zal trachten dezelfde korthed te betrachten als zijn voorganger en begint met de opmerking over het streven naar systematisch-rationeele behandeling in tegenstelling met den heer Berkenbosch Berends, die dit imperatief wil voorschrijven. Op blz. 10 ad 11 is in verband met de bespreking in Apeldoorn uitdrukkelijk het streven vastgelegd en is niet deze systematisch-rationeele behandeling imperatief voorgeschreven, zoodat daarvan nooit zou mogen worden afgeweken. De meerderheid der commissie is overtuigd, dat dit slechts langs evolutionnair weg kan worden bereikt. De Mij. is nog niet op het punt aangekomen, waarop zij alle onderhandelingen moet afbreken, wanneer deze systematisch-rationeele behandeling volgens het N. P. P.-rapport, niet imperatief kan worden aangenomen; zij moet tevreden zijn wanneer in de contracten het streven althans wordt vastgelegd, om deze systematisch-rationeele behandeling uitgevoerd te krijgen. Dit is geheel overeenkomstig het reeds vastgelegde in het oorspronkelijke rapport. Allen zijn het dus wel eens over den inhoud van het rapport, maar er blijft een verschil van meening met den heer Berkenbosch Berends bestaan over de beperkte toepassing.

De meerderheid der commissie meent, dat de vrije tandartsenkeuze in de eerste plaats moet beteekenen, dat zooveel mogelijk elke te goeder naam en faam bekend staande tandarts zich moet kunnen verbinden aan eenig fonds of voor N. P. P. hulp in welken vorm dan ook. Daar collega Berkenbosch Berends deze imperatief voorschrijft, vervalt b.v. oogenblikkelijk elk kliniek-systeem, waaraan een zeker aantal tandartsen verbonden is en waaraan niet alle ter plaatse als bonafide bekende Maatschappij-leden zich kunnen verbinden. Dat is een kwestie van praktischen en taktischen aard, waarbij de meerderheid der commissie zich niet op het standpunt kon plaatsen, dat zij elke onderhandeling met een ziekenfonds moest afbreken, welke daaraan afbreuk zou kunnen doen.

Over punten 3, 4 en 5 verschillen de meeningen niet belangrijk. Dat is een kwestie van redactie. Speciaal wat betreft het invullen der lijsten, contrôle en administratie is de meerderheid der commissie iets meer imperatief dan de heer Berkenbosch Berends in die voorschriften.

De meerderheid der commissie wil in een contract vastgelegd hebben, dat zonder overleg met de Mij. arbitrage niet mogelijk is.

Over punt 6, waarin men geen cijfers wilde drukken, bestaat eigen-

lijk geen verschil van meening tusschen den heer Berkenbosch Berends en de overige leden. Legt men dit als imperatief minimum vast, dan stuit men op bezwaren: de meerderheid der commissie wenschte, dat bij de bepaling van het honorarium men dit zooveel mogelijk moest overlaten aan de belanghebbenden zelf; de heer Berkenbosch Berends wil het imperatief vastleggen. Wanneer dus een collega ter plaatse bereid zou zijn iets beneden het minimum te gaan, zou dat daardoor absoluut uitgesloten zijn en zou de Mij. haar prestige en macht in de weegschaal moeten leggen, om aan een groote groep van collega's het sluiten van verbintenissen onmogelijk te maken, wegens dat imperatief voorgeschreven minimum.

Wat betreft „de prothese aan den tandarts” heeft de heer Berkenbosch Berends in zijn betoog alleen geconcludeerd, dat hij er op moet staan, dat de betaling voor de prothese aan den tandarts komt. Daarover heeft de commissie nog geen oordeel uitgesproken.

Punt 8: de kliniek in handen der professie. De meerderheid der commissie wil ernaar streven en zegt in punt 4, dat waar kliniekbehandeling plaats vindt, zulks bij voorkeur in eigen beheer moet geschieden. De heer Berkenbosch Berends wil dit imperatief voorschrijven. Men moet niet vergeten, dat wanneer de exploitatie van klinieken uitsluitend in handen der professie is, daarvoor een onderneming en bedrijfskapitaal noodig is en tot nu toe is niet gebleken, dat er in de kringen van de tandartsen, met uitzondering van Rotterdam, neiging bestaat om deze exploitatie zelf ter hand te nemen. Dat de meerderheid van de commissie het denkbeeld sympathiek gezind is, blijkt uit punt 4, maar men is er nog niet aan toe om imperatief voor te schrijven, dat kliniekbehandeling uitsluitend zal mogen plaats vinden wanneer zij door de professie zelf wordt geëxploiteerd. Daarom houdt de commissie ook rekening met vele gevallen, waarin collega's een behoorlijken werkkring kunnen krijgen, op condities, die zij zelf acceptceeren en waarvan zij overtuigd zijn, dat zij die niet verbeterd kunnen krijgen en waarbij zij volgens hun eigen uitspraak niet bereid zouden zijn te besluiten tot: „Dan liever niets, want wij stellen ons op het standpunt: eigen klinieken, honorarium zus of zoo, anders doen wij het niet”. Hier raakt men het cardinale punt van de kwestie, t.w. de kracht die de Mij. moet kunnen ontwikkelen en die ontleend wordt aan de kracht die haar eigen leden haar zelf verleenen.

De heer Berkenbosch Berends heeft sterk den nadruk gelegd op het imperatief vastleggen van verschillende voorwaarden, waar de Mij. niet aan mag tornen als zij contracten afsluit. De meerderheid der com-

missie wil dit overgelaten zien aan het beleid en het inzicht van haar vertrouwensmannen, reden waarom zij aan het H. B. heeft geadviseerd deze centrale ziekenfondscommissie te doen benoemen door de vergadering en niet door het H. B. zooals oorspronkelijk de bedoeling was, zoodat de vergadering het geloof en het vertrouwen zou hebben, dat de belangen der hierbij betrokken collegae in veilige handen zijn. Deze commissie zal zich in de eerste plaats op het standpunt stellen, dat de ter plaatse gevestigde leden de zaak zullen hebben te behartigen en hun belangen hebben voor te staan. De centrale commissie is er alleen om te waken, dat de algemeene lijnen in het programma worden nageleefd, met het uit handen geven van de uiteindelijke en laatste belangen in handen van de hierbij betrokkenen zelf.

De Voorzitter dankt den heer Becker voor zijn exposé en neemt aan, dat de vergadering voldoende is georiënteerd om nu aan de discussie te kunnen deelnemen, daarbij de leden op het hart drukkend om alleen het principe te bespreken en niet in de verleiding te komen op details in te gaan, omdat die bij de behandeling van het rapport zelf toch ter sprake komen.

De heer J. Sanders Ez. heeft met veel belangstelling en veel bewondering geluisterd naar het exposé van den heer Becker, dat een klaar beeld van dit rapport heeft verschaft.

Nu het er toe komt dit rapport aan te nemen en waarschijnlijk te publiceeren, wil spr. niet nalaten een poging te wagen om iets dat niet juist is uit het rapport te doen lichten. Spr. accepteert n.l. niet in sub I pag. 8, dat het de plicht is van ieder beoefenaar van het beroep om aan de oplossing van het daar genoemde vraagstuk mee te werken.

De Voorzitter: Er staat niet „praktisch mede te werken”.

De heer J. Sanders Ez. erkent ook theoretisch dien plicht niet. Ieder beoefenaar van het beroep moet die verplichtingen nakomen, waartoe hij zich bij het verkrijgen van zijn diploma heeft verplicht en men heeft niet het recht meer van hem te eischen. Wanneer dit zoo als hier wordt uitgesproken, is ieder die zich er aan onttrekt, hiermee geteekend als hebbende niet voldaan aan zijn verplichtingen, en dat ontkent spreker. Het is zeer te loven, als vele beoefenaren van het beroep deze punten als moreele verplichtingen voelen, maar uit te spreken, dat ieder dat moet doen, is een verplichting die spr. niet erkent.

Spr. zou de commissie of wien het aangaat in overweging willen geven i. p. v. „onze niet-particuliere patiënten” een andere uitdrukking te bezigen. Men bedoelt minder- en onvermogende patiënten, maar dat zijn niet in de eerste plaats „onze niet-particuliere patiënten”. Dat is een fout. Die ongenoemde massa zijn niet „onze” patiënten, maar zijn menschen voor wie de tandartsen, wetend van hoeveel nut dit kan zijn, gaarne iets willen doen. De tandartsen hebben tegenover hen geen bijzondere verplichtingen.

In de 2e alinea op pag. 11 vindt spr. een zeer gewaagd en gevaarlijk principe, want het eene gezin bestaat uit man en vrouw, wonend in een eenvoudig huis in de provincie en heeft heel wat minder noodig, dan een ander gezin bestaande uit man, vrouw en 6 kinderen, van wie er 3 studeeren en dat in een groote stad woont. Men komt dan op een loon naar behoefte en het is niet aangewezen dit hier in te voeren. Men zal ook daarvoor een ander principe moeten stellen.

Nog een ander principe betreft punt 3 op pag. 13: huisbehandeling heeft de voorkeur boven kliniekbehandeling. Spr. kan met dit principe niet meegaan en kan zijn inzicht niet opgeven, dat het ziekenfonds beter en rationeeler gediend wordt, wanneer de behandeling op een kliniek plaats vindt onder bevoegde leiding, dan wanneer die bij iederen tandarts aan huis en volgens diens eigen inzicht gebeurt.

De heer L o e b zou het wel met de woorden van het N. P. P. rapport, maar niet met het aanhangsel eens kunnen zijn, ook niet met hetgeen collega Berkenbosch Berends heeft gezegd. Wanneer er zwart op wit staat, dat een systematisch-rationeële behandeling noodig is, wil spr. dit aanvaarden, wanneer hij de duidelijke toelichting krijgt, dat met alle beschikbare middelen er naar gestreefd zal worden dit den jongen leden bij te brengen. Immers het zijn alleen woorden, als zoo'n uitspraak niet in daden wordt omgezet. Het is niet zoo eenvoudig en bij het stellen van de indicatie komen de grootste moeilijkheden voor.

Met vreugde heeft spr. van den heer Sanders vernomen, dat hij tegen huisbehandeling is. De heer Sanders schijnt iets na te streven, dat in Amsterdam al bestaat en wat in het ziekenfondsrapport verwaarloosd is n.l. de bestaande verhouding. De commissie zal toch niet gelooven, dat alles wat in bestaande klinieken is gekapitaliseerd, in eens wordt opgeheven en dat het voor de Mij. wenschelijk zou zijn daarnaar te streven. Veel wenschelijker is het wat men in Amsterdam doet, het instellen van coöperatieve klinieken — de heer De Beer zegt, dat die van Amsterdam als een modelkliniek is te beschouwen — het

streven dus naar een directoraat met daaronder werkende tandartsen; dus onder een bevoegde leiding. Logisch redeneerend had spr. van den heer Sanders de conclusie verwacht, dat hij dan de vrije tandartsenkeuze zou hebben opgegeven. Men komt aldus op een terrein, dat met al deze principes sterk in strijd is. Vooral in kleine plaatsen, waar nog niets is bereikt, zou de vrije tandartsenkeuze en de huisbehandeling misschien nuttig zijn, maar voor Amsterdam en andere groote plaatsen moeten die verworpen worden.

De heer Van Eupen constateert na de toelichting van de zijde der meerderheid en der minderheid, dat het hoe langer hoe duidelijker is geworden, dat het meerderheidsrapport te vaag is en te veel in de ruimte blijft. De reden waarom thans zooveel over de ziekenfondskwestie moet worden gesproken is daarin gelegen, dat in de afgelopen jaren geen, althans niet voldoende vaste lijn is gevolgd. Er is te veel geschipperd in ziekenfondszaken. Wil men dat nu veranderen, dan moet dit zeer toegejuicht worden, doch dan moet men een streep zetten onder hetgeen tot nu toe is gebeurd en moet men in het vervolg werken volgens een vaster omlijnd plan.

De heer Salomons heeft tot hiertoe slechts beschouwingen van theoretischen aard gehoord, met misschien een enkel woord uit de praktijk. Spr. heeft de laatste jaren meermalen het voorrecht gehad met verschillende groepen van collega's ziekenfondsvraagstukken in kleinen, collegialen kring te bespreken en altijd is hem gebleken, dat de heeren theoretisch ontzaglijk hoge eischen stellen. En als dan aan het slot der conferentie de vraag werd gesteld of de secretaris der Mij. bij de onderhandelingen, uit hun naam mocht verklaren, dat wanneer die minimumvoorwaarden niet door het ziekenfonds worden aanvaard, geen van allen zich bereid zouden verklaren aan het ziekenfonds werkzaam te zijn, dan luidde het antwoord bijna zonder uitzondering: Alsjeblieft niet, dan zijn wij alles kwijt! Dat is de praktische zijde van het vraagstuk. Zoolang de Mij. de macht mist — en dat gemis aan macht zit hoofdzakelijk in het feit, dat een betrekkelijk belangrijk percentage van de jongere collega's geen lid is der Mij. — is het taktisch buitengewoon gevaarlijk, en zeker in deze tijdsomstandigheden, zulke straffe maatregelen te nemen als de heer Berkenbosch Berends wenscht en die allen in principe oogenblikkelijk zonder uitzondering onderschrijven, omdat zij juist zijn, maar die helaas nog niet kunnen worden toegepast. Het is derhalve ontaktisch die maatregelen zoo straf voor te

schrijven dat de commissie aan handen en voeten gebonden is. Wie de onderhandelingen moet voeren zal het ontzaglijk moeilijk vinden met zulke scherp voorgeschreven voorwaarden de belangen van de collega's niet te schaden. Het is aardig om op een algemeene vergadering met een hoeraatje te zeggen, dat men dit of dat wil, maar als men aan de portemonnaie raakt van hen, die aan de ziekenfondsen zullen gaan werken, dan heeft de ervaring geleerd, dat zij wel andere tonen laten hooren. Men blijve met beide beenen op den vloer staan en trachtte geen theoretische eischen te bereiken. Daarom heeft de commissie getracht om in haar rapport minimumvoorwaarden neer te leggen, opdat er in de praktijk geen bezwaar zal bestaan, om die uitgevoerd te krijgen. Daarnaast bestaat het ernstige streven om de idealen die allen voorstaan te bereiken, maar men heeft er de macht nog niet toe.

Spr. zou willen adviseeren de voorwaarden van den heer Berkenbosch Berends, hoe loffelijk zij overigens ook zijn mogen, althans op dit oogenblik niet te aanvaarden en af te wachten wat de toekomst brengen zal. (Applaus).

De heer Visser ondersteunt de woorden van den heer Sanders wat betreft punt 1 en zou een wijziging daarin willen voorstellen.

De Voorzitter zegt, dat dit straks bij het rapport ter sprake kan komen.

De heer Visser geloof niet, dat de heer Berkenbosch Berends, die de N. P. P. behandeling bij de ziekenfondsen imperatief wil voorschrijven, goed gecalculeerd heeft, wanneer hij vertelt, dat ook wel eens 5000 personen bij één tandarts zijn ingeschreven. Uit ervaring is bekend, dat bij systematische rationeele behandeling alle patiënten door elkaar genomen 1 à 2 vullingen per jaar noodig hebben. Dit vergt per patiënt minstens een half uur van den tijd van den tandarts. Wil men dus alle 5000 patiënten hulp geven, dan zou men meer dan een jaar noodig hebben. Het feit, dat slechts een deel der ingeschrevenen hulp verschaft wordt, daarop baseert men zich als men hierover in dien geest spreekt. De Mij. wenscht echter een systeem te stellen, dat zij over twintig jaar nog kan handhaven en tracht een toestand op te bouwen waarbij het grootste percentage van de ziekenfondsleden zich voor hulp zal aanmelden. Als men nu reeds zou constateeren dat deze toestand geschikt is, zal men later niet kunnen zeggen, dat deze verbeterd moet worden.

De meening van de meerderheid der ziekenfondscommissie is dan ook veel juist. Zij geeft een richtlijn aan, waarnaar gestreefd moet worden, om vervolgens te zien wat in de toekomst dien overeenkomstig kan worden bereikt. Dat rapport vertelt ook waar men begint, n.l. de collega's te overtuigen, wat hun plicht is en dat verder allen moeten helpen om gezamenlijk iets op te bouwen, dat in de toekomst de moeilijkheden zal oplossen, waarop men zou stranden als de zaak thans imperatief werd geregeld.

Spr. beveelt de vergadering dus aan, om met de meerderheid der commissie mee te gaan.

De heer Meihuizen vindt het noodig ook even stil te staan bij hetgeen de patiënten zelf verlangen, zonder dit als maatstaf aan te nemen. Als men de systematische en rationeele behandeling, zooals ook de heer Berkenbosch Berends wenscht, doorvoert, dan ontvangen de ziekenfondspatiënten een zoo ideale behandeling als nog maar bij uitzondering in de particuliere praktijk plaats vindt. Er wordt immers halfjaarlijks gecontroleerd, de kleinste caviteiten worden opgevuld, alle elementen die niet meer te behouden zijn worden verwijderd. In de particuliere praktijk vindt men dit bij uitzondering, in elk geval niet als regel. Daar de ideale toestand zoo hemelsbreed verschilt met den toestand zooals die thans in de meeste ziekenfondsen wordt aangetroffen, moet spr. er met klem op aandringen, om vooral langs den weg van evolutie het doel te bereiken. Slechts weinig ziekenfondspatiënten zullen zelf eischen, dat de systematische rationeele wijze van behandeling zal worden toegepast. Naast de collega's moet men dan ook de patiënten opvoeden en hun langzamerhand de voordeelen van een dergelijke behandeling duidelijk zien te maken. Misschien zal dan na eenige generaties het nut van deze werkwijze tot de patiënten zelf doorgedrongen zijn. Maar daar het op dit cogenblik nog zoo on-eindig veel minder is, moet men niet al te overhaast te werk gaan om deze methode in de praktijk te forceeren.

De Voorzitter kan zich op grond eener ruim twintigjarige verenigingservaring aan de zijde der meerderheid der commissie scharen en volkomen onderschrijven wat collega Salomons heeft gezegd, die toch wel beschouwd mag worden als de autoriteit bij uitstek, op het gebied van het ziekenfondswezen. Jarenlang heeft hij de onderhandelingen gevoerd en de contracten van vrijwel alle collega's die zich in het bezit daarvan mogen verheugen, doorgekeken. Wat de groep Berkenbosch Berends-Van Eupen c. s. wil, is op zich zelf vol-

komen juist, maar op dit oogenblik volkomen onbereikbaar. Als die heeren van meening zijn, dat de Mij. op deze wijze blijft doormoderen, dan herhaalt spr. zijn verzoek van gisteravond in zijn openingsrede, om eens de geschiedenis van deze Mij., die nog pas 18 jaar bestaat te bestudeeren. Voordat deze Mij. bestond was het ziekenfondswezen een volmaakte chaos. Langzamerhand is er in die beweging, al evolutionneerend een bepaalde lijn gekomen, die nu is uitgestippeld in het ingediende rapport. Tegen die lijn of dit rapport is zoo weinig bezwaar, dat het hier eigenlijk uitsluitend gaat over het meer of minder imperatief voorschrijven van hetgeen dat rapport wenscht. Als de leden zich willen herinneren, dat het nog maar twee jaar geleden is, dat er in een vergadering in deze zelfde zaal over hetzelfde onderwerp geen overeenstemming bestond en er tijdens die vergadering nog een chaos heerschte over hetgeen men wenschte, dan wenscht spr. de leden toch te imponeeren door het feit, dat in die luttele jaren een belangrijke schrede voorwaarts is gedaan in de richting van tot klaarheid brengen van hetgeen de leden zelf willen en wat de ziekenfondsen wenschen, evenals de politiek die de Mij. zal hebben door te voeren in de toekomst. Daarom kan spr. de vergadering niet met voldoende nadruk onder het oog brengen, dat elke poging om wat dan ook dwingend voor te schrijven, de ondergang van de Mij. zou beteekenen, d. w. z. de ondergang van het organisch verband.

Ten opzichte van het ziekenfondswezen heeft men jaar in jaar uit de klacht vernomen van den kant der ziekenfondstandartsen, dat het voor de collega's, die zich niet met het ziekenfondswezen bemoeiden zeer gemakkelijk was om op een vergadering te theoretiseeren hoe het moest, maar dat die collega's de praktijk overlieten aan de ziekenfondstandartsen. In die klacht zat eenige waarheid of liever zat iets dat psychologisch volkomen begrijpelijk was. Aan den anderen kant heeft het gezag van menschen uit deze Mij., die geen enkel financieel belang hadden bij de behandeling van ziekenfondspatiënten bevorderd, dat de ziekenfondsbesturen zeer veel aandachtiger naar deze opmerkingen hebben geluisterd, dan zij ooit hadden gedaan, wanneer daar vertegenwoordigers zaten van de directe belangen die voor de tandartsen moesten worden behartigd. Nu is het langzamerhand gelukt het vraagstuk zoo te bekijken, dat er volkomen eendrachtige samenwerking is bereikt van alle collega's, hetzij zij zich praktisch met ziekenfondsen bemoeien of niet, om te trachten een oplossing te vinden, die in laatste instantie ten goede komt aan de volksgezondheid. Men verdiepe zich niet te veel in de vraag wat men al of niet op dit moment

kan bereiken, het gaat er om uit te stippelen welken weg de Mij. in de toekomst op moet. Men late het dan aan de leiding der Mij. in het ziekenfondswezen over — en dat zijn ten slotte de menschen die de algemeene vergadering er zelf in plaatst — om te trachten met de grootst mogelijke snelheid te bereiken wat de leden willen. In sommige opzichten is daar geen communis opinio over. Dan zou het toch al heel funest zijn daar iets dwingend voor te schrijven. Hoezeer men ook bij de bespreking van andere rapporten op het standpunt kan staan, dat overgegaan wordt tot stemming en de vergadering het maar moet uitmaken, in dit opzicht zou zulk een standpunt toch zeer funest zijn. Het is heel gemakkelijk voor den voorzitter om een voorschrift te laten aannemen of verwerpen, maar wanneer een betrekkelijk onbelangrijke minderheid te goeder trouw zoo fel er tegen is, dan zou het verkeerd zijn over hun hoofden en belangen heen iets voor te schrijven, dat niet absoluut noodzakelijk is. Als nu de meerderheid der ziekenfondscommissie thans zegt, dat huispraktijk de voorkeur verdient boven kliniekpraktijk en men hoort van andere zijde precies het omgekeerde verkondigen, dan gelooft spr. niet, dat die collega's zoo sterk van meening verschillen, maar dat er in dit rapport niet voldoende is overwogen hoe het in elke plaats moet worden en wat de toestand is in Amsterdam en in een plaatsje van 10.000 inwoners, waar de zaak immers heel anders moet loopen.

Daarnaast staat men voor het feit, dat er een gegroeide toestand is en daarmee moet men in alle mogelijke plaatsen van het land rekening houden. In het eene deel van het land zal het gemakkelijker mogelijk zijn verbetering aan te brengen dan in het andere deel. Nu wil spr. den heer Berkenbosch Berends antwoorden op zijn woorden, waarin hij een gesprek aanhaalt met een bestuurder van een ziekenfonds dien hij de overtuiging heeft bijgebracht, dat de wijze waarop hij, Berkenbosch Berends, meende dat het moest, beter was dan de wijze die deze leek voorstond. Hij kon dien heer overtuigen en trekt de conclusie, dat het zoo eenvoudig was. Neen, zoo eenvoudig is het niet. Als hij dien heer niet had kunnen overtuigen, had hij over de collega's, die toch volgens andere principes wilden werken, niet den staf mogen breken, want zij zouden gezegd hebben, dat zij zich dit niet zouden laten welgevalven. Hierbij beroept spr. zich dan op collega Salomons, die de praktijk heeft weergegeven.

Men moet dus rekening houden met de belangen van de collega's, die de Mij. moet behartigen. Dat kan de Mij. niet doen zonder hun toestemming, tenzij zij zoo belangrijk van de minimum-eischen der

Mij. afwijken, dat de Mij. daarvoor geen verantwoordelijkheid wenschte te dragen. Er is een zeker minimum beneden hetwelk niet meer van bevordering der volksgezondheid kan worden gesproken of waar de tandarts zijn veto moet laten hooren. Daar ligt de grens. Een verschuiving van die grens brengt mee, dat men de hierbij betrokken leden der Mij. niet meekrijgt — en dan staat de Mij. machteloos. Het is heel gemakkelijk te decreteeren, maar dit heeft alleen zin als men zijn voorschrift kan handhaven. Dat kan de Mij. thans nog niet bereiken. Dat is de groote moeilijkheid van dit speciale vraagstuk en is de reden waarom deze zaak zich niet sneller ontwikkelt. Maar als men de ontwikkeling nauwkeurig nagaat, zal men een verheugende beweging naar voren zien. De wijze waarop op dit oogenblik een groot deel van de mindervermogens en minder gegoeden in Nederland tandheelkundige hulp ontvangt, vertoont een zeer aanzienlijke verbetering boven den toestand welken men kort geleden vond. Dat dit zoo is, is te danken aan het werk van deze Mij. voor deze menschen. In deze richting moet de Mij. voortgaan en het rapport aannemen, om het mogelijk te maken in het snelst mogelijke tempo te trachten dat doel te bereiken. (Applaus).

De heer *V a n E u p e n* wil tegenover de opmerking, dat de eischen die dezerzijds gesteld worden niet kunnen worden doorgevoerd, stellen, dat dank zij de bemoeiingen van collega *Berkenbosch Berends* — wien hij hier gaarne openlijk daarvoor danken wil — er in de afdeeling Gelderland in de laatste jaren geen enkel contract is afgesloten, of het is volgens die voorwaarden afgesloten. In Gelderland is dus gebleken, dat de eischen die collega *Berkenbosch Berends* stelt, wel zijn door te voeren in de praktijk. Als er maar voor gewerkt en op de juiste wijze aangepakt wordt. De voorzitter zeide, dat collega *Berkenbosch Berends* dien heer in Noord Brabant heeft bekeerd en toen direct de conclusie trok, dat het zeer gemakkelijk was. Maar hij heeft niet alleen dien heer weten te bekeeren, maar overal heeft hij die heeren weten te bekeeren waar in Gelderland contracten moesten worden afgesloten. Dus is zijn conclusie juist, dat het niet zoo lastig is.

De heer *J. Sanders* voelt zich gedrongen de Mij. te complimenteeren met het bezit van een studiec ommissie als deze, die het onderhavige rapport heeft samengesteld, een commissie die niet alleen het geluk heeft geleid te worden door een voorzitter, die een zoo duidelijk inzicht heeft kunnen geven in de taak waarmee de commissie zich be-

last ziet en in de groote moeilijkheden in de praktijk waaraan zij het hoofd heeft te bieden en waartusschen zij heeft door te zeilen, maar die ook bleek te beschikken over de hulp van een secretaris, die niet alleen een schrijver is, maar zoo wijs sprak als collega Salomons straks heeft gedaan. Spr. is vooral door de woorden van den voorzitter en den secretaris der commissie zoo geïmponeerd, dat hij persoonlijk geneigd is — en het is te hopen, dat de leden iets van dien indruk zullen hebben gekregen — om een meer dan gewoon respect te hebben voor het advies van deze commissie en, zoover het maar eenigszins gaat, met de meeningen van deze commissie mee te gaan. (Applaus).

De heer Berkenbosch Berends zegt, dat de heer Becker over de vrije tandartsenkeuze sprak, waarvan hij zei, dat men die niet kon doorvoeren, want dat niet alle tandartsen ter plaatse mee kunnen doen. Dat is niet de bedoeling en dat behoeft niet. Er zullen verschillende collega's zijn, die er absoluut niet aan mee willen doen, omdat hun particuliere praktijk hen te veel in beslag neemt en zij voor ziekenfondspraktijk geen tijd hebben. Maar dat sluit de vrije tandartsenkeuze niet uit.

De heer Salomons: Het gaat er om, dat klinieken de vrije tandartsenkeuze uitsluiten.

De heer Berkenbosch Berends meent, dat klinieken die niet behoeven uit te sluiten. Waarom zou, als een kliniek in handen der professie is en een directeur de zaken regelt, niet elke tandarts, die daaraan verbonden is, zijn eigen patiënten kunnen behandelen? Spr. is er tegen, dat vandaag een patiënt door den een, morgen door een ander tandarts wordt behandeld. Daarom moet de vrije tandartsenkeuze evengoed daar gebracht worden als in de huispraktijk.

Hoewel spr. den secretaris hulde wil brengen en hij respect heeft voor het werk, dat de heer Salomons in de Maatschappij doet, komt het hem voor, dat hier en daar wel eens te spoedig het oor geleend is aan hetgeen de ziekenfondsen willen. Nu zegt collega Salomons, dat men niet kan zeggen: wij doen het niet; dat hangt ervan af. Spr. noemt eenige voorbeelden uit zijn ervaring van een tien- of twaalfstal vergaderingen in verschillende plaatsen van Gelderland, waar spr. precies heeft uitgelegd wat de eischen der Mij. waren en den besturen vroeg of zij dat honorarium te hoog vonden. Elders deed zich het geval voor — collega van Hoeve was daarbij — dat een van de contribuanten, die

aanwezig was, den voorzitter vroeg, of die tandartsen philanthropen waren.

De heer J. Sanders E. z. Dat was ironie!

De heer Berkenbosch Berends: Absoluut niet! U kunt niet weten hoe deze man het gemeend heeft, maar zijn beschaving stond niet hoog genoeg om het woord ironie te begrijpen. Die man zeide, dat als hij dat voor dat geld kon krijgen, hij het liever vandaag dan morgen had. Het is eigenaardig, dat in Gelderland geen een contract beneden die eischen is afgesloten. Het hangt er van af hoe het aangepakt wordt. Daarom zal er in de afdeulingsziekenfondscmissies duchtig moeten gewerkt worden om dat gedaan te krijgen. Ten slotte moet men zijn ideaal zoo hoog mogelijk houden:

1e. het ideaal wat de behandeling betreft; 2e. het ideaal, dat de tandarts ook met levensvreugde zal werken voor de ziekenfondspatiënten, doordien hij daar behoorlijk voor betaald wordt. En dan is al dat geschipper uit den boeze. Het moet maar eens uit zijn om direct toe te geven aan alles wat de ziekenfondsbesturen en de kliniekbesturen willen. De Mij. heeft veel te veel aan den leiband der ziekenfondsen geloopen. Men spreekt wel van verbetering der volksgezondheid, door goede tandheilkundige verzorging in de ziekenfondsen, maar daarnaast heeft de Mij. ook een groote verantwoordelijkheid tegenover de jonge tandartsen, die toch in hoofdzak de ziekenfondspraktijk zullen moeten voeren. Het is zoo eigenaardig, dat juist zij, die in hun praktijk nooit aan ziekenfondsbehandeling doen, eigenlijk het meest overal tegen zijn. De zaak zou zeker anders komen te staan als men in een vergadering was van zuiver ziekenfondstandartsen, die die belangen inzien en die volstrekt niets vragen, dat hun niet toekomt. Die menschen staan meer met beide voeten op den bodem der praktijk. Daarom ontraadt spreker met klem om besluiten te nemen die dusdanige schippermethoden, die helaas te lang in de Mij. zijn gevolgd, zouden continueeren.

De heer Becker brengt een woord van dank aan de verschillende sprekers voor de buitengewoon welwillende wijze waarop zij hun opmerkingen hebben gemaakt en aan den voorzitter voor de duidelijke en magistrale uiteenzetting van het standpunt van de meerderheid der commissie.

Om een goeden gang van zaken te bevorderen stelt spr. voor om

het oorspronkelijke rapport van de ziekenfondscommissie duidelijk te splitsen van de toelichtingen door de beide deelen der centrale commissie daarbij gegeven. De opmerkingen in de discussie blijken n.l. zoo goed als alle over de toelichting te loopen en betreffen de moeilijkheid der praktische toepassing van het rapport.

Tegenover de opmerking van den heer Sanders omtrent punt I kan gesteld worden, dat, blijkens de statistieken der inkomens in Nederland, een zoo overgroot deel valt onder de ziekenfondspatiënten of de groep waarvoor rationeele behandeling moet worden vastgesteld, dat de tandartsen zich niet mogen onttrekken aan den plicht om daarvoor gezamenlijk een oplossing te vinden. Ongeveer 70% van het Ned. volk valt beneden de vastgestelde minimumgrens. Derhalve verzoekt spr. den heer Sanders zijn bezwaar te laten vallen en de Mij. zich wel te laten uitspreken, dat ieder beoefenaar van het beroep moet medewerken.

In het rapport is de uitdrukking „onze N. P. P.” opgenomen, omdat de hulp aan deze N. P. P. door „ons” tandartsen moet worden bepaald en die patienten bij „ons” thuis behooren.

Wat betreft de opmerking, dat de remuneratie zoo zal moeten zijn, dat een tandarts bij vol bezetten tijd er met zijn gezin van kan bestaan, is het inderdaad de bedoeling van de oorspronkelijke samenstellers, dat bij de bepaling der remuneratie wel degelijk rekening moet worden gehouden met plaatselijke omstandigheden, zoodat men niet met het vaststellen van een honorarium voor het heele land kan volstaan.

De huispraktijk valt onder de toelichting en kan beter voorloopig nog even buiten bespreking blijven.

De Voorzitter beperkt thans het voorstel aan de orde tot het rapport van bl. 8—12 en wenscht te vernemen welke amendementen de leden uitsluitend daarop zouden willen voorstellen.

De heer J. Sanders Ez. is niet bij machte op dit oogenblik als amendement te redigeeren hetgeen hij in eerste instantie als wijziging voorstelde en waarover hij met den heer Becker van meening verschilt. Het is te hopen, dat dit slechts een misverstand is. De heer Becker zegt, dat 70% der Ned. bevolking geen particuliere tandheelkundige hulp kan betalen en spr. concludeert daaruit, dat op de tandartsen als totaliteit, de moreele verplichting rust om voor deze menschen te werken en hun te laten profiteren van de moge-

lijkheden der moderne tandheelkunde. Als dit de uitlegging is, kan spr. zich daarmee vereenigen. Maar wanneer de ziekenfondscommissie als verplichting voor iederen individueelen tandarts de moreele verplichting vaststelt, om mee te werken aan de oplossing van het vraagstuk eener rationeele hulpvoorziening, dan ontkent spr. ten sterkste dien plicht — hoewel hij persoonlijk niet schroomt om eenige algemeene verplichting op zich te nemen — en wenscht hij niet het stigma te laten drukken op dengene, die deze verplichting nalaat. Het is verkeerd, met dergelijke krachtige uitdrukkingen te werken, die geen praktisch effect sorteeren en waardoor men wellicht menschen van zich vervreemdt, die in dezen kring thuis hooren. Een ander heeft weer een andere verdienste voor het beroep en is er niet voor aangelegd om voor dergelijke dingen te werken, maar doet op wetenschappelijk of ander gebied zijn best. Tot zoo iemand zou men feitelijk zeggen, dat hij niet aan zijn verplichtingen voldoet om mee te werken aan de rationeele hulpvoorziening.

De heer Berkenbosch Berends geeft den heer Sanders in overweging de moeilijkheid op te lossen door de volgende toevoeging:

„Voor de niet-ziekenfondstandarts zal deze medewerking hoofdzakelijk hierin bestaan, dat aard en kwaliteit van het tandheelkundige „werk in de ziekenfondsen tegenover derden door hem steeds in het „juiste licht wordt gesteld.”

De Voorzitter erkent, dat dit voorstel op zich zelf juist is, maar vreest, dat men er niet komt, als men zich bij dit rapport in dergelijke détails verliest, en stelt als oplossing voor om te lezen: „dat de professie dient mede te werken aan de oplossing enz.”

De heer J. Sanders Ez. kan zich daarmee vereenigen.

De heer Visser gelooft, dat hierdoor de strekking van het artikel wordt gewijzigd. Het is hier individueel bedoeld en dus stelt spr. voor te lezen: i. p. v. „dient” het woord „diende” en i. p. v. „onze n. p. p.” de woorden „de n. p. p.”

De Voorzitter antwoordt, dat het juist daarom gaat en de heer Sanders dat ontkent. Dit is indertijd door Holthaus in Utrecht besproken en van Andel verdedigde die redactie. Collega Sanders

zegt nu, dat wanneer een collega zijn geheele leven al zijn tijd aan een bepaald onderwerp heeft gegeven en zich nooit theoretisch of praktisch met ziekenfondsen heeft bemoeid, het toch een voortreffelijk collega kan zijn. Het is de professie die mede moet werken en de Mij. moet er hare leden van doordringen, dat het 't belang is van de professie en niet alleen van de ziekenfondstandartsen. Dat is iets anders dan op ieder individueel lid de moreele verplichting te leggen om daadwerkelijk mee te werken. Daarom is „professie” hier beter op zijn plaats.

De heer Visser wenscht i. p. v. „onze n. p. p.” te lezen „de n. p. p.”

De Voorzitter neemt deze wijziging over en de vergadering gaat ermee accoord.

Spr. is het ermee eens, dat „niet particuliere patienten” niet fraai is, maar alle commissies hebben zich het hoofd gebroken om er een oplossing voor te vinden en al jaren spreekt men van het N. P. P.-rapport. Ieder weet wat er bedoeld wordt. Kan men dus geen betere redactie in de plaats geven, dan torne men niet aan die uitdrukking. Kan er een andere oplossing gevonden worden, dan kan die alsnog ter sprake komen.

De heer J. Sanders Ez. heeft geen bezwaar, wanneer men hier onderling over deze uitdrukking spreekt, maar ziet het oogenblik naderen, dat een en ander gepubliceerd wordt en wil dan geen ongelukkige uitdrukkingen invoeren.

De Voorzitter ziet geen gevaar in die uitdrukking.

De heer J. Sanders Ez. vraagt of er bezwaar tegen is om te spreken van „hen die geen particuliere tandheelkundige hulp kunnen bekostigen.” N. P. P. is niet bijster gelukkig en hoe langer het blijft staan, hoe erger het is als het naar buiten komt.

De Voorzitter vraagt of de vergadering kan meegaan met het idee van den heer Sanders om te lezen:

„Dat onze Maatschappij in de eerste plaats hare leden ervan heeft „te doordringen, dat de professie dient mede te werken aan de oplossing van het vraagstuk eener rationeele hulpvoorziening voor

„diegenen die geen particuliere tandheelkundige hulp kunnen bekostigen.”

De heer Loe b informeert, of er niet bij de Mij. tot bev. der Geneeskunst iets dergelijks is te vinden. Die zal het toch ook hebben besproken.

De Voorzitter antwoordt, dat daar alles wat ziekenfondsen betreft onder de wet valt en bij de tandheelkunde niet. Tandheelkundige hulp is in het geheel niet geregeld en wordt bij het wetsvoorstel alleen facultatief gesteld.

De heer Mr. Nord Thomson adviseert om thans niet te beslissen, maar de oplossing aan het H.B. over te laten.

De Voorzitter stelt voor goed te vinden, dat de commissie in overleg met het H. B. deze redactie nagaat.

De heer J. Sanders Ez.: Ook waar diezelfde uitdrukking in andere artikelen staat.

Punt I, gewijzigd volgens de redactie van den heer Sanders, door den voorzitter zoeven voorgelezen, wordt goedgekeurd, tegelijk met de bepaling, dat de commissie in overleg met het H.B. de redactie inzake N. P. P. in dit en andere punten zal nagaan en zoo noodig door een betere vervangen.

Tevens vervalt hierdoor het woord „onzer” aan het einde van punt III.

De heer J. Sanders Ez. informeert nu naar de opmerking inzake de remuneratie (in punt II).

De Voorzitter antwoordt, dat de redactie van II aan het bezwaar van den heer Sanders tegemoet komt. De jonge tandarts, die van het Instituut komt, en geen ervaring heeft, staat in geheel andere positie, dan iemand die 20 jaar aan een ziekenfonds is werkzaam geweest. Dit is volkomen overeenkomstig de hint die collega Van der Linde heeft gegeven, om de geleidelijke stijging in belooning, die men ook in andere beroepen heeft, bij de ziekenfondsen na te streven. Iemand die 20 jaar aan een fonds heeft gewerkt, is voor dat fonds meer waard dan iemand die pas komt.

De heer J. Sanders Ez. kan zich thans wel met dit punt vereenigen.

De heer Buisman leest onder AD II, b.,: het verwijderen van alle elementen, die met eenvoudige middelen niet behouden kunnen worden. Dit is in Apeldoorn breedvoerig besproken en sommige leden maakten er bezwaar tegen. Collega Sanders stelde toen voor om „zullen” door „kunnen” te vervangen. Er stond echter „zullen.”

De heer Becker wijst den heer Buisman op de toelichting op bl. 12 waar de commissie zegt, dat naar aanleiding van de opmerkingen in de verschillende afdelingen betreffende het rapport ziekenfondscommissie, zooals het zou luiden na de opmerkingen der Algemeene Vergadering te Apeldoorn, de commissie het voorstel Gelderland betr. sub b heeft overgenomen. De commissie heeft overwogen, dat wanneer de redactie zou luiden „behouden zullen worden” er niets is vastgelegd, wanneer een element wel of niet behouden zal worden. Daar nu diezelfde uitdrukking van „met eenvoudige middelen” ook al sub d is gebruikt, heeft de commissie besloten om die ook sub b in te voeren en daar te lezen, dat die elementen verwijderd zullen worden, die met eenvoudige middelen niet behouden kunnen worden. Hieruit spreekt zeer duidelijk, dat de beslissing aan den handelenden tandarts staat.

De Voorzitter is het ermee eens, dat deze redactie den tandarts voldoende ruimte laat naar bevind van zijn inzichten te handelen.

De heer J. Sanders Ez. vreest, dat hier een addertje onder het gras verscholen is en betreurt, dat de commissie in gebreke is gebleven hierop duidelijk te wijzen. Men had dit kunnen voorkomen als er op gewezen was, dat de commissie, door dit punt zoo te redigee-ren, reageerde tegen een besluit genomen in de vergadering te Apeldoorn, waar men er minstens een half uur over gesproken heeft. Het is jammer, dat het op deze wijze aan de orde is gekomen, want nu ontketent de commissie weer een debat over ditzelfde punt. Ter voorkoming van een repetitie van hetgeen in Apeldoorn is gebeurd, verzoekt spr. voorlezing van het daarop betrekking hebbende deel der notulen.

De Voorzitter vraagt allereerst of de heer Becker bezwaar

heeft, gehoord de opmerkingen van de heeren Sanders en Buisman, om de redactie, die in Apeldoorn is aanvaard, alsnog te handhaven.

De heer Becker kan zich tot zijn spijt niet met de opvatting van den heer Sanders vereenigen. De commissie heeft inderdaad geoordeeld, dat het verwijderen van alle elementen, die niet behouden zullen worden, een redactie is die in het midden laat of elementen al of niet behouden zullen worden. Eveneens wordt dan in het midden gelaten wie dat bepalen zal, en of de patiënt in deze ook nog iets in het midden heeft te brengen. De redactie der commissie spreekt veel duidelijker taal en daaruit volgt, dat die elementen verwijderd zullen worden, die volgens het inzicht van den tandarts met de eenvoudige middelen, die vervat zijn in de verschillende punten, niet behouden kunnen worden.

De heer J. Sanders Ez. is bereid het debat van Apeldoorn weer te hervatten, mits de voorzitter dit wenschelijk vindt en aan de orde stelt.

De Voorzitter erkent het recht van den heer Sanders om zich niet met deze redactie te vereenigen, maar niet om de commissie een verwijt te maken, dat zij niet met voldoende klem op deze redactie heeft gewezen.

...De heer Sanders Ez.: Een kwestie van appreciatie.

De Voorzitter: ziet dat niet in en alvorens aan het verzoek van den heer Sanders te voldoen stelt hij de vraag, of de leden nog andere punten wenschen te behandelen.

De heer J. Sanders Ez. stelt voor om op bl. 12 ad V voorlaatste regel de naam „Mij. van Geneeskunde” te wijzigen in „Mij tot Bev. der Geneeskunst”.

Conform besloten.

De heer Visser zou gaarne een andere redactie wenschen voor punt II. Wat beteekent daar „het zoo zuiver mogelijk benaderen van een minimum remuneratie?” Dat is vermoedelijk ook niet de bedoeling. Dat benaderen slaat voornamelijk op „hulpvoorziening”. Verder wordt er gezegd, dat ook gezorgd moet worden dat deze zaak goed

behartigd moet worden. Dit met de minimum-remuneratie in één samen te voegen, lijkt minder juist. Hoe moet dat dus gelezen worden?

De heer Berkenbosch Berends meent dat beide toch in één adem gelezen moeten worden, want er moet een zuiver verband bestaan tusschen de hulp die verleend wordt en de remuneratie die er voor berekend wordt.

De heer Visser heeft daar geen bezwaar tegen, maar wel tegen de wijze waarop het hier staat.

De Voorzitter stelt voor te lezen „hulpvoorziening in verband met de minimum-remuneratie”.

Conform besloten.

Spr. voelt er niet veel voor, de notulen van Apeldoorn te laten voorlezen. Misschien wil de heer Sanders zijn meening aan de vergadering snel kenbaar maken, waarom zijn redactie gehandhaafd moet worden.

De heer J. Sanders Ez. vindt op pag. 10 onder a, b enz. opgesomd, waarin de beperkte hulp, in algemeene trekken, moet bestaan; daarop volgt direct, dat er naar moet worden gestreefd hulp b pas te geven als a gegeven is enz. Onder d wordt aangegeven: gebits-saneering door eenvoudige middelen (wortelkanaalbehandeling slechts in hooge uitzonderingsgevallen). Dat beteekent: waar mogelijk en gewenscht conserveeren en *anders extractie*. Geen deskundige zal er iets anders dan dit laatste uit lezen: extractie van hetgeen niet meer behouden zal worden, anders is het geen saneering. Echter zegt men geheel overbodig in punt b: het verwijderen van alle elementen, die met eenvoudige middelen niet behouden kunnen worden. Wat zijn nu eenvoudige middelen? Antwoordt men daarop, dat dit of dat een eenvoudig middel is, dan ontkent spr. dat en vindt hij juist een ander middel eenvoudiger. De een zegt, dat pulpa-amputatie in fronttanden een eenvoudig middel is, een ander noemt dit een schrikkelijke mishandeling van de tandheelkunde en gedooft dit niet. Dusdanige discussies wil spr. vermijden en het gaat er ook niet om die hier uit te maken. Het gaat alleen om de vraag, hoe de hulp systematisch en rationeel wordt uitgeoefend en daarover moet beslist worden. In de eerste plaats pijn wegnemen en dan een indicatie stellen. Spr. laat dat

gaarne aan den behandelenden tandarts of leider van een kliniek over, en vraagt daarbij niet naar de motieven, omdat hij dan te veel in deskundige details zou treden. Er wordt dus bepaald wat behouden wordt; het andere wordt geëxtraheerd en als er geëxtraheerd wordt moet dat nu gebeuren. Dat is de strekking van punt b op deze plaats. Wanneer men nu weer spreekt van „kunnen worden” dan vreest spr. een schrikkelijke verstrubbeling en verdeeldheid van meening en gaat hij daarin niet mee en wil hij debatteeren over hetgeen onder „eenvoudige middelen” wordt verstaan. Dat zou dan eerst moeten vastgesteld worden. Het is beter dat niet te doen; dat wordt overgelaten aan de prudentie van degenen, die er over te waken hebben.

De Voorzitter verzoekt de vergadering en vooral de commissie met nadruk om ermee accoord te gaan — ten einde discussie te voorkomen — dat de redactie, zooals de heer Sanders die z.i. terecht voorstelt, wordt gehandhaafd, derhalve „het verwijderen van alle elementen die niet behouden zullen worden”. „Met eenvoudige middelen” wordt er dus uitgelaten.

Conform besloten.

Het aldus gewijzigde rapport wordt daarna goedgekeurd.

De Voorzitter wenscht alvorens tot de toelichting bij het zooveen aangenomen rapport over te gaan, eerst het Bindend Besluit te behandelen. Op den 2en regel worden de woorden „aan derden” geschrapt.

Overeenkomstig de door den heer Bakker in Apeldoorn aangesneden kwestie omtrent de klinieken, is dit Bindend Besluit geredigeerd. Door deze redactie bestaat het gevaar niet, dat te allen tijde moet worden ingegrepen waar niet in te grijpen valt. Natuurlijk kan men er over praten en ook wel een andere redactie vinden, maar indien dit niet allernoodzakelijkst is verzoekt spr. met nadruk dit na te laten. De redactie is van alle kanten bekeken met den juridisch adviseur, het D.B., het H.B. en de commissies. Alleen wanneer men zulke belangrijke wijzigingen heeft, dat iedereen de juistheid ervan grif moet toegeven, stelle men die voor.

Het H. B. heeft van de afdeling Amsterdam een schriftelijk verzoek ontvangen, dat spr. den heer Salomons verzoekt voor te lezen.

De heer Salomons leest dit schrijven, dat als volgt luidt:

„Het bestuur van de A. T. V. heeft Uw voorstel betreffende het

„Bindend Besluit besproken. Het stelt U voor het B. B. aldus te „lezen: Het is den leden niet geoorloofd met een ziekenfonds of met „een lichaam, dat aan derden tandheelkundige hulp verschaft of „verzekert een verbintenis aan te gaan zonder *voorafgaande* toe- „stemming enz.”

„Toelichting: Het nieuwe in het B.B. gebrachte element van het „regelen van de praktijkuitoefening van den particulieren tandarts, „die dat in den vorm van een kliniek of een fonds doet, juicht ons „bestuur toe. Dit is immers in overeenstemming met een verzoek dato „1-11-31 door ons Bestuur bij Uw H.B. ingediend. Ons Bestuur is „echter van meening, dat deze materie te belangrijk en te ver-strek- „kend is om incidenteel geregeld te worden zonder dat deze zaak in „de afdelingen volledig besproken is, mede in verband met het ver- „schil in plaatselijke toestanden op dit gebied. Wij verzoeken U der- „halve deze zaak afzonderlijk in studie te willen nemen.

„Met collegialen groet,

w.g. W. J. VAN DER BILT.”

De Voorzitter geeft hierop te kennen, dat het H. B. niet met dat verzoek kan meegaan en meent, dat Amsterdam de zaak te somber inziet. Het H.B. zou in principe mee kunnen gaan, wanneer het juist zou zijn, maar het heeft geen dwingend karakter. Het kan het H.B. alleen op een gegeven oogenblik aanleiding geven om te vragen het contract eerst te zien, omdat een collega een verbintenis sluit die niet door den beugel kan en niet in den geest der Mij. is. Dat zal voorloopig alleen gebeuren in zeer buitengewone gevallen, waarvan de ergernis voor anderen er dik op ligt. Er is toch ook een praktisch beleid van een ziekenfondscommissie, van het H.B. en het D.B. om te zorgen, dat er geen excessen gebeuren, die tot zonderlinge toestanden aanleiding geven. Men wachte dus eerst af, wat met deze redactie kan worden gedaan. Ten slotte kan het B.B. weer gewijzigd worden. Dit is de minst ongelukkige oplossing om te voorkomen, dat er toestanden ontstaan, waartegen de Mij. op dit oogenblik onmogelijk kan optreden. Het zijn deze toestanden, die het H.B. met bezorgdheid vervullen en spr. verzoekt daarom den voorzitter der A.T.V. na deze voorlichting zijn voorstel in te trekken.

De heer De Beer betuigt zijn spijt, dat hij nog iets moet zeggen en vraagt om de vergadering eenige der consequenties, zooals de A. T. V. die ziet, te mogen voorleggen.

De strekking van het nieuw toegevoegde element, waarin een persoon toestemming moet vragen om bij een anderen persoon in dienst te komen, is de A. T. V. niet volledig duidelijk en lijkt het bestuur zeer gevaarlijk. Was het alleen niet geoorloofd een verbintenis aan te gaan met personen die hulp aan derden verzekeren, dan was het tot daar aan toe, maar er staat in dit B.B. dat het verboden is een verbintenis aan te gaan met personen die tandheelkundige hulp verschaffen in een soort praktijk of kliniek. Het zou een belangrijke beperking zijn van de particuliere praktijk en de vraag is of dat de bedoeling is geweest.

De Voorzitter gelooft, dat de heer De Beer het verkeerd leest. De Mij. heeft altijd het Bindend Besluit gekend, dat het den leden niet geoorloofd is met ziekenfondsen of lichamen die tandheelkundige hulp verschaffen of verzekeren een verbintenis aan te gaan. Nu is het een heel klein kunstje om het B.B. te ontgaan en de verbintenis van persoon tot persoon te sluiten. Dat is een veel grooter gevaar en het H.B. en de commissie vreezen, dat dit dreigt, in welk geval de Mij. daar volkomen machteloos tegenover staat. Er kan nooit gevaar dreigen wanneer het H.B. met beleid ingrijpt.

De heer De Beer wil nog een ander punt noemen, zij het slechts ter verklaring. Het is de bedoeling, wanneer iemand een tandheelkundige praktijk heeft die den aard van kliniek of ziekenfonds bezit en een assistent vraagt, dat die assistent de toestemming van het H.B. moet vragen.

De heer Salomons: De voorwaarden moeten goedgekeurd worden.

De Voorzitter zegt, dat dit inderdaad de bedoeling is d. w. z. deze gegroeide toestand geeft het H.B. geen aanleiding om in te grijpen, maar er kunnen zich gevallen voordoen, waarin het contract zoodanig afwijkt van de gebruikelijke zeden in de tandheelkunde, dat het H.B. dit geen gewoon contract vindt en het in strijd acht met de tandheelkundige ethiek. Dat ingrijpen is mogelijk aan de hand van het Bindend Besluit en anders is het onmogelijk. De leden moeten zooveel vertrouwen in het beleid van de ziekenfondscommissie en het H.B. hebben om mee te gaan. Mocht het ongeluk willen, dat het niet gebeurt, dan is de vergadering vrij om daaraan een einde te maken.

De heer De Beer zou nog een voorbeeld willen geven. In Amsterdam komt het vaak voor, dat een spreekuur voor mindervermogenen wordt gehouden op een andere plaats, dan die der particuliere praktijk. Als iemand een dusdanig spreekuur houdt en daar een assistent voor neemt, dan valt hij onder dit Bindend Besluit. Maar indien de vergadering ermee accoord gaat, legt het bestuur der A. T. V. zich erbij neer.

De Voorzitter bevestigt, dat het de bedoeling is, dat men kan ingrijpen, omdat er in contracten elementen van onzuiveren aard kunnen liggen b.v. als men jonge tandartsen gaat gebruiken om zich een meerwaardeloon te verschaffen. Dat kan men niet zoo maar accepteren. De ziekenfondscommissie zou aan de hand van de redactie van het Bindend Besluit dan aanleiding kunnen vinden dit onder de oogen te zien, het met het H.B. te bespreken en het aan de vergadering voor te leggen. Zonder die redactie staat het H.B. machteloos er tegenover.

De heer De Beer zou wel gaarne een beter woord willen inlischen voor „kliniek.”

De Voorzitter vindt dit niet zoo eenvoudig. Wat er nu staat is vaag, zoodat men kan zeggen het is geen kliniek of fonds, of wel het contract deugt niet. Men is dan verplicht naar het H.B. te gaan, of wel het H.B. kan verklaren, dat de zaak niet klopt.

De heer De Beer zal zich erbij neerleggen als dit de meening der vergadering is. Het bestuur der A. T. V. betreurt echter, dat geen uitvoeriger toelichting is gegeven, want voorzover bekend is van deze uitbreiding der strekking van het Bindend Besluit nimmer sprake geweest, ook niet in Apeldoorn.

De Voorzitter antwoordt, dat het een uitvloeisel is van hetgeen de heer Bakker heeft ter sprake gebracht. De heer Visser, die vice-voorzitter was, zal er wel iets van weten; het is gebeurd op grond van hetgeen zich heeft voorgedaan en nog voordoet. Hier geldt het een eisch van bestuursbeleid en spr. kan de vergadering al die feiten niet voorleggen doch verzoekt vriendelijk eenig vertrouwen te hebben in het bestuur.

De heer J. Sanders Ez. zegt, dat het Bindend Besluit aan een referendum moet onderworpen worden en stelt de vergadering voor om het H.B. te machtigen om de uiteindelijke redactie van het B.B. vast te stellen en wanneer het noodzakelijk is het eenigszins te wijzigen, met volkomen behoud van de strekking, zooals hier geredigeerd.

De heer Mr. Nord Thomson: Dat mag niet.

De heer J. Sanders Ez. wenschte verdere discussie te voorkomen en stelt, nu zijn voorstel niet geoorloofd is, de vergadering voor om in den 6en regel de woorden „of namens” te schrappen. Die woorden hebben geen nut.

De Voorzitter antwoordt, dat die woorden met opzet zijn opgenomen. De bedoeling ervan is, de centrale ziekenfondscommissie het recht te geven deze zaken te behandelen zonder dat zij daarvoor altijd bij het H.B. moet komen. Thans moet het H.B. het deon en kan het die macht niet delegeren. Het kan dit wel als er staat: „of namens.”

De heer J. Sanders Ez. kan, als dit de bedoeling is, daarin niet meegaan. Er is niet het minste bezwaar, dat het H.B. zich laat adviseeren door de ziekenfondscommissie en desnoods mag dit advies blindelings worden gevolgd, maar laat het H.B. het onderteekenen.

De Voorzitter verklaart, dat de heer Sanders den voorzitter der Mij. op de scherpste wijze daarbij tegenover zich vindt en dat de voorzitter pertinent weigert zijn naam te zetten en een contract met zijn verantwoordelijkheid te dekken, waarvan hij de dessous niet kan beoordeelen. Het is spreker eenige malen overkomen, dat hem iets ter tekening is voorgelegd en hij geweigerd heeft. Uit ervaring weet hij, dat men, als men dat niet weigert, de gekste consequenties als voorzitter kan beleven. De voorzitter zou alleen kunnen teekenen, als hij het werk der commissie overdoet. Het is derhalve onlogisch de verantwoordelijkheid niet daar te leggen waar die behoort en de namen van de commissieleden niet er onder te plaatsen. Het H.B. en zijn voorzitter weigeren om een verantwoordelijkheid te dragen die niet te dragen is.

De heer Van Eupen verzoekt een kleine toelichting over die-

zelfde woorden. Moet hieruit worden gelezen, dat iemand die zijn contract wenschte te doen goedkeuren, dan eens bij het H.B. en dan weer bij de ziekenfondscommissie terecht moet? Dat is niet te hopen.

De Voorzitter antwoordt, dat de collega de goedkeuring moet hebben van het H.B. en dit verwijst hem naar de ziekenfondscommissie. De ziekenfondscommissie geeft dan de goedkeuring namens het H.B.

De heer Van Eupen vraagt, of men dan niet kan volstaan met de bepaling, dat hij goedkeuring moet hebben namens het H.B.

De Voorzitter geeft hierop een ontkennend antwoord. Als de commissie eens uitscheidt, moet het H.B. zich er zelf mee bemoeien en moet het zelf handelen. Waarschijnlijk zal dan het D.B. machtiging vragen om de zaak zoolang op te knappen. Het is trouwens zoo, dat het H.B. nooit al die contracten heeft onderteekend.

De heer J. Sanders Ez. trekt na de toelichting van den voorzitter zijn bezwaar in.

Op den 2en regel v. o. staat: „zoo spoedig mogelijk”. Dat is vrij rekbaar en kan tot excepties aanleiding geven. Spr. stelt voor die woorden te vervangen door „onverwijld”. Dan mag het ook drie dagen zijn.

Op de vraag van den Voorzitter verklaart de heer Becker zich daarmee te kunnen vereenigen, waarna het H. B. die wijziging overneemt.

De heer E. van der Molen acht het juister van „polikliniek” i. p. v. „kliniek” te spreken. In een kliniek worden patiënten ter verpleging opgenomen, in een polikliniek wordt men behandeld.

De Voorzitter is het hiermede eens en neemt namens het H. B. de wijziging over.

De heer De Beer informeert waarom de woorden „na voorafgaande toestemming” er uit gelaten zijn.

De Voorzitter verklaart, dat dit een besluit is van Apeldoorn.

De heer Salomons vindt het van zelf spreken, als men toestemming vraagt, dat men dit van te voren doet.

De heer Bloemendaal vraagt welk verschil er is tusschen „zoo spoedig mogelijk” en „onverwijld”.

De Voorzitter voelt dit laatste, met den heer Sanders, als beter. Ook andere H.B.-leden voelen dit zoo. Onverwijld is sneller dan zoo spoedig mogelijk. Dit laatste kan zijn: zoo spoedig als de collega het noodig acht. Onverwijld is zoo spoedig als het H.B. het noodig acht.

Het Bindend Besluit luidt na deze wijzigingen:

„Het is den leden niet geoorloofd met een ziekenfonds of met een lichaam, dat tandheekkundige hulp verschaft of verzekert of met een persoon (of personen), wier praktijk geheel of gedeeltelijk het karakter van een polikliniek of een fonds heeft, eenige overeenkomst aan te gaan zonder toestemming van of namens het Hoofdbestuur, terwijl een afschrift van de na verkrege toestemming gesloten overeenkomst onverwijld aan het H. B. moet worden toegezonden.”

...Het Bindend Besluit aldus in stemming gebracht wordt aangenomen met op 4 na algemeene stemmen.

De Voorzitter wenscht thans over te gaan tot benoeming der leden van de centrale ziekenfondscommissie. Het H. B. stelt er prijs op dit door de algemeene vergadering te laten geschieden en stelt voor daarin te benoemen de heeren Becker, Salomons, Berkenbosch Berends en Paerl, die er allen reeds deel van uitmaken en eraan toe te voegen den heer A. Regensburg de Mooy, directeur van de „Volharding” uit den Haag, als autoriteit op het gebied van het kliniekwezen.

De heer Berkenbosch Berends kan deze benoeming niet aanvaarden en heeft meer dan eens gezegd, dat het hem onmogelijk is om deel van de centrale ziekenfondscommissie uit te maken. Wil spr. zijn functie als voorzitter der afdeling Gelderland goed vervullen, dan heeft hij geen tijd voor deze commissie. Dit spijt hem erg, want het is een werk, dat zijn liefde heeft. Het is in het belang van de goede zaak wanneer de vergadering een ander benoemt.

De Voorzitter was ermee bekend, dat deze bezwaren bij den heer Berkenbosch Berends bestonden, maar heeft, door het noemen van dien naam, er in deze vergadering de nadruk op willen leggen, hoezeer het geheele H. B. zijn werk op dit gebied apprecieert en waardeert het vele, dat hij in zijn eigen afdeling voor het ziekenfondswezen heeft gedaan, in den geest zooals hij jarenlang in de ziekenfondscommissie heeft verdedigd. Het werk der ziekenfondscommissie is door de bemoeiingen van den heer Berkenbosch Berends inderdaad zeer veel vergemakkelijkt, omdat hij daar een strooming vertegenwoordigde die een groote groep achter zich had. Door nu zijn naam als lid te noemen, hoopte het H. B., dat de heer Berkenbosch Berends op zijn besluit zou terugkomen. Nu dit onmogelijk blijkt, wil spr. geen onzedelijke pressie uitoefenen. Het H. B. heeft die weigering onder het oog gezien en stelt voor, indien de heer Berkenbosch Berends de taak inderdaad niet op zich kan nemen, in zijn plaats te benoemen collega Van Eupen, die door dezelfde idealen in die afdeling gedragen wordt.

Spr. stelt voor de vijf thans genoemde collega's te benoemen tot leden der centrale ziekenfondscommissie.

De vergadering bekrachtigt deze benoeming door applaus.

De Voorzitter concludeert hieruit, dat de vergadering geen stemming verlangt en deze heeren dus benoemd zijn.

Spr. brengt een woord van hartelijken dank aan den heer Berkenbosch Berends voor alles wat hij voor het ziekenfondswezen heeft gedaan. Het H. B. is overtuigd, dat hij toch op dit gebied werkzaam zal blijven. (Applaus).

De heer J. H. Oostingh wil probeeren den heer Berkenbosch Berends te overreden, als het voor hem toch zoo gemakkelijk is om ziekenfondsbesturen aan te pakken. Spr. weet niet of de heer Van Eupen van hetzelfde hout is en zou het plezierig vinden als de heer Berkenbosch Berends, bij wijze van sport, ook in de groote steden als Rotterdam e.d. tracht te bereiken wat hij in de kleinere afdelingen met zooveel gemak heeft bereikt.

De Voorzitter zegt, dat uit het feit, dat de heer Berkenbosch Berends ontslag uit deze commissie heeft genomen, niet volgt, dat hij niet af en toe „los" in dienst is.

De heer Berkenbosch Berends heeft het werk in de zieken-

fondscommissie inderdaad altijd als een sport gewaardeerd, omdat sport hem altijd in een andere sfeer brengt, dan die van het dagelijkse leven. Daarom vond spr. er steeds voldoening in, na zijn praktijk in deze richting te doen wat hij kon. De vele vergaderingen hiervoor waren zeer genoegelijk, maar nemen zooveel tijd in beslag, dat men, als daarnaast het voorzitterschap eener afdeeling ook veel tijd vordert, dit beter aan jongeren kan overlaten.

Spr. stelt de woorden van den voorzitter op hoogen prijs, evenals het applaus van de vergadering en geeft de verzekering, dat mocht in die richting een of andere hulp noodig zijn, evt. om als spreker op te treden, en de ziekenfondscommissie zou het hem opdragen, hij dit met het meest mogelijke plezier zal doen. (Applaus).

De Voorzitter dankt voor deze bereidwilligheid, en stelt vervolgens aan de orde de toelichting op het rapport der ziekenfondscommissie (zooeven aangehouden).

De heer De Beer verzoekt om onder 1a (bl. 13) het woord „streven” te veranderen in „openen van gelegenheid”.

De Voorzitter vindt „streven” ruimer. Men wil dit bereiken met alle ten dienste staande middelen.

De heer De Beer dacht, wanneer men gedwongen is de gelegenheid te openen, dat dit sterker was.

Het streven kan daarin bestaan, dat men alleen maar a toepast.

De Voorzitter: Het geheele voorgaande rapport sluit dát uit. Bovendien vergeet men niet, dat dit een toelichting is en de bedoeling ieder duidelijk is. Het is geen wetsartikel. Er wordt alleen in gezegd hoe men het wil bereiken.

De heer Van Eupen vraagt of het niet wenschelijker is, als toch vermoedelijk de toelichting van de meerderheid wordt aangenomen, om de redactie van collega Berkenbosch Berends te volgen. Dan zegt men niet, dat de Mij. slechts contracten goedkeurt (punt 1 bl. 13) als a en b zijn vastgelegd, maar dan bepaalt men dat de Mij. alleen contracten sluit als voldaan wordt aan a, b, 2e. 3e enz. Collega Berkenbosch Berends heeft al die punten als voorwaarden opgenomen, zoodat daarin moet voorzien zijn in de contracten. Volgens

de redactie van de meerderheid moet alleen voorzien zijn in a en b. Als een contract dus daaraan voldoet, kan de commissie geen neen meer zeggen.

De Voorzitter antwoordt, dat de commissie vrijheid van handelen heeft en de heer Van Eupen haar die vrijheid ontnemt. Als men al die punten imperatief voorschrijft, dan zal de commissie contracten moeten afkeuren als zij niet aan dat minimum voldoen. Dat is gevaarlijk. De vergadering kan benoemen wie zij wil en kan het standpunt aangeven, dat de Maatschappij moet innemen, maar men late haar de grootst mogelijke vrijheid. Volgens het standpunt van den heer Van Eupen dwingt zij de commissie; en niets is vervelender voor een onderhandelende commissie, dan vastgelegd te krijgen waartoe zij gebonden is. Een onderhandelaar dien U van te voren bindt, staat zwak.

De heer Van Eupen: Volgens de redactie der meerderheid is alles opengelaten.

De Voorzitter: Volgens de meerderheid zijn a en b minimum-eischen, waarvan ieder moet begrijpen, dat dit inderdaad minimum-eischen zijn, waaraan niet getornd kan worden.

De heer Van Eupen: Maar aan het nastreven van de vrije tandartsenkeuze mag ook niet getornd worden.

De Voorzitter zegt, dat dit iets anders is. Als de heer Van Eupen de vrije tandartsenkeuze dwingend voorschrijft, kan hij geen contract goedkeuren van een collega, die twee tandartsen als assistenten op zijn kliniek wenscht te hebben en niet met vrije tandartsenkeuze te maken wil hebben. Dan zou den leden verboden moeten worden daar te werken. Dat kan tot ongelukken aanleiding geven. Kan de commissie het echter gedaan krijgen, dan des te beter, maar voorschrijven kan men het niet.

De heer Rozendaal onderstelt, dat dit rapport met toelichting binnenkort wereldkundig zal worden gemaakt. Het is gevaarlijk een vaste meening over punt 3 huispraktijk neer te zetten en het is beter die er uit te laten. Men geve anderen geen zwaar wapen in handen.

De Voorzitter kan mededeelen, dat de toelichting niet wordt gepubliceerd.

De heer Rozendaal vreest, dat dit papiertje zoo gauw in handen komt van menschen die het willen uitspelen.

De Voorzitter herhaalt, dat de toelichting niet wordt gepubliceerd.

Daar over dit punt geen communis opinio bestaat is het wenschelijk dat de ziekenfondscommissie dit uitmaakt en daarover niet hier bij stemming te laten beslissen. Spr. zou daarom voorloopig punt 3 willen schrappen tot de commissie dit de vergadering nog eens voorlegt. Dit onderwerp zou in de zomervergadering uitvoerig kunnen worden behandeld. Voor- en tegenstanders kunnen dan duidelijk maken waarom kliniekbehandeling beter is dan huisbehandeling of omgekeerd. Het is niet van veel belang en men vermijdt daarmee, de overtuiging van sommigen te beledigen.

Besloten wordt punt 3 bl. 13 voorloopig te schrappen.

De heer Parmet zou het met vele anderen apprecieeren, als de voorzitter niet eerst een stemming uitlokte over de toelichting van de meerderheid, maar over de verder strekkende toelichting van het minderheidsrapport.

De Voorzitter dacht, dat de minderheid zich wel bij de eerste toelichting kon neerleggen.

Uit deferentie voor de minderheid heeft spr. niet over de minderheidsnota willen laten stemmen en hij onderstelt, dat de heeer Berkenbosch Berends, na alles wat hij heeft gehoord, als hij er nu voor stond, die anders zou maken.

De heer J. Sanders Ez. meent, dat het meerderheidsrapport al is aangenomen, zoodat daarmee het minderheidsrapport al gesneuveld is.

De heer Van Eupen: Er is maar één rapport.

De heer Berkenbosch Berends bevestigt dit en zegt, dat alleen de toelichting der minderheid anders is, d. w. z. de uitwerking. Het rapport is aangenomen, maar de argumenten waarop de meerder-

heid dit rapport heeft samengesteld moeten nog in stemming komen.

De Voorzitter zegt, dat de geheele commissie zich bij het rapport neerlegt, maar dat er verschil van meening is over de praktische uitvoering.

De heer J. Sanders Ez. Dan is het woord toelichting niet juist.

De Voorzitter: Praktische toepassing, uitvoeringsmaatregelen. Spr. stelt voor eerst de minderheidsnota in stemming te brengen, welke van de verste strekking is.

Deze wordt met meerderheid van stemmen verworpen.

De „Toelichting” der meerderheid van de commissie wordt vervolgens goedgekeurd.

6. *Mededeelingen in zake de verstreking van Tandheekkundige hulp aan de leden v. d. Ziekteverzekering Maatschappij voor den Burgerstand.*

De Secretaris geeft een uitvoerige uiteenzetting van de besprekingen met de Ziekteverzekering Mij. voor den Burgerstand gevoerd en leest de gevoerde correspondentie voor.

De tandheekkundige hulp zal onder de volgende voorwaarden worden verleend:

- 1e. Door onze Maatschappij zal een tarief worden vastgesteld waaraan de tandartsen zich zullen hebben te houden. (welstandsgrens voor gehuwden f 4000.— per jaar, voor ongehuwden f 2500.— per jaar).
- 2e. Er zal een arbitrage- en contrôle Commissie worden ingesteld bestaande uit 5 leden, waarvan 2 leden worden benoemd door onze Mij. en 2 door de Verzekering Mij., terwijl deze samen een voorzitter zullen aanwijzen. De kosten aan de werkzaamheden dezer Commissie verbonden zullen geheel komen ten laste der Verzekering Mij.
- 3e. Door de Verzekering Mij. zal per extractie worden vergoed een bedrag van f 1.50 (voor prothetische behandeling tot een maximum van f 10.—).
- 4e. De medewerkende tandartsen zijn gehouden per kwartaal bij de Verz. Mij. een volledige opgave in te dienen van de bedragen door de verzekerden voor tandheekkundige behandeling betaald. Na een jaar zal aan de hand van deze opgaven in ge-

meenschappelijk overleg worden overwogen of het voor de Verz. Mij. mogelijk zal zijn een gedeelte der kosten voor conserveerende en prothetische behandeling te vergoeden.

- 5e. Drukwerken, enz. i.z. tandheekundige hulp, door de Verz. Mij. onder de verzekerden verspreid, behoeven vooraf de goedkeuring der Ned. Mij. t. b. d. Tandheekunde.
- 6e. De Verz. Mij. verklaart zich bereid deze overeenkomst alleen aan te gaan met leden der Ned. Mij. t. Bev. der Tandheekunde.
- Het is de bedoeling deze zaak verder afdelingsgewijze te regelen, zoodat de tarieven naar plaatselijke omstandigheden gewijzigd kunnen worden.

De Voorzitter dankt den Secretaris voor zijn uitvoerige uiteenzetting.

10. RONDVRAAG.

De heer Visser heeft van den heer Berkenbosch Berends vernomen, dat het hem gelukt is in Gelderland contracten af te sluiten op de basis zooals de Mij. leden die wenschen. In Amsterdam bemoeit spr. zich met deze kwestie en hij interesseert zich derhalve voor de gegevens. Zou het H. B. deze gegevens aan het bestuur kunnen doen geworden? Hoeveel patiënten worden in die ziekenfondsen behandeld, hoeveel extracties, mondreinigingen enz. hebben er plaats e.d. Als men die gegevens heeft kan men beoordeelen of de zaak niet alleen op papier in orde is, maar ook in werkelijkheid. Spr. heeft het gevoel, dat het doel moeilijk te bereiken is, maar als het in Gelderland zoo gemakkelijk is, dienen de groote steden naar Gelderland te kijken en het daar gevolgde systeem toe te passen. Het is daarom van belang als de gegevens, die thans in het secretariaat zijn gedeponêerd, werden uitgewerkt en binnenkort ter beschikking werden gesteld voor die collega's die zich voor deze onderwerpen interesseeren.

De Voorzitter verzoekt den secretaris als hem dit gevraagd wordt die gegevens ter beschikking te willen stellen van alle leden die belang stellen in deze materie.

De heer Becker zegt, dat elk lid zich van die gegevens op de hoogte kan stellen bij den secretaris, maar de commissie heeft natuurlijk gemeend, die, om begrijpelijke redenen, niet te moeten publiceeren.

De heer Visser vraagt om deze toezegging in een of anderen vorm in het T. v. T. te publiceeren.

De Voorzitter zegt dit toe.

De heer Salomons moet er op wijzen, dat het niet zoo gemakkelijk is als men meent. De stapel gegevens groeit ontzettend.

De heer Visser is door het antwoord van den voorzitter volkomen bevredigd, maar wenscht nog iets anders te zeggen.

Daar spr. blijkbaar de eenige is die bij de rondvraag het woord heeft gevraagd, meent hij het recht te mogen nemen om van deze plaats hartelijk dank uit te spreken aan de leiding van deze vergadering, daarbij niet naar één man, maar naar een drietal kijkende: den secretaris, den voorzitter en den heer Becker. De Mij. mag zich gelukkig prijzen met deze leiding. De leiding is niet zoo gemakkelijk geweest. Gisteren kwam er zelfs een orkaan opsteken, die echter bezworen is. In weinig vergaderingen heeft spr. zich zoo thuis gevoeld als in de vergadering van hedenmorgen. Dat is in de eerste plaats daaraan te danken, dat men in deze leiding menschen heeft, die men zonder meer vertrouwt en in de tweede plaats ook daaraan, dat deze menschen begiftigd zijn met tact om de zaak juist voor te dragen, waarbij men, al heeft men principieele verschillen, altijd het sentiment voelt opkomen, dat als deze menschen hebben nagedacht en tot een conclusie zijn gekomen, men eerst eens in eigen boezem moet grijpen om te zien of men niet zelf fout is, vóórdat men zijn bezwaren naar voren brengt. Deze geest zal zeer opbouwend werken.

Spr. weet ook namens de vergadering te spreken, als hij zijn dank uitspreekt aan dit bestuur voor alles wat het in dit jaar voor de Mij. heeft gedaan. (Krachtig applaus).

De Voorzitter dankt den heer Visser zeer voor zijn woorden, mede namens zijn beide bureu, en de vergadering voor het applaus. Van deze zijde der tafel dient de vergadering een woord van dank te worden gebracht voor de wijze, waarop zij het de leiding buitensporig gemakkelijk heeft gemaakt.

Alvorens tot sluiting der vergadering over te gaan, moeten nog enkele punten worden beslist.

1e. Het bepalen van de plaats voor de volgende algemeene vergade-

ring, die zooals beloofd is in Juni op de gewone wijze zal plaats hebben. Spr. stelt voor het H. B. te machtigen die plaats in onderling overleg aan te wijzen.

Conform besloten.

2e. Het benoemen van de commissie van redactie voor het publiceren van een verslag van deze vergadering.

Benoemd worden behalve de Mij. secretaris, de Heeren *Visser* en *Buisman*.

Om half twee sluit de voorzitter de vergadering.

De redactie-commissie:

P. H. BUISMAN.

JAN VISSER.

J. A. SALOMONS.

VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN HET HUISHOUDELIJK REGLEMENT.

Ter vermindering van langdurige discussie's over de nog resteerende voorstellen tot reglements-wijziging, betreffende de geldmiddelen, volgen hier de eenigszins gewijzigde voorstellen betreffende dit onderwerp, waarbij den leden verzocht wordt, *vóór 15 Juni*, schriftelijk bij het secretariaat, gemotiveerde amendementen in te dienen.

Ter verduidelijking der voorstellen diene, dat de beginselen, waarop deze berusten, in het kort weergegeven, de volgende zijn:

Er dient een scheiding gemaakt te worden tusschen het kapitaalbezit der Mij. (het reservefonds) en de geregelde inkomsten waaruit, althans, de jaarlijksche uitgaven, bestreden dienen te worden.

De wijze waarop de jaarl. uitgaven gedaan mogen worden, worde omschreven o.a. door het indienen bij-, en goedkeuren door de alg. vergadering, van een begrooting van inkomsten en uitgaven.

De veiligheid van bewaren van gelden en geldswaardige papieren, benevens de bevoegdheid van den penningmeester dienen omschreven te worden.

Jaarlijks dient de alg. vergad. een overzicht van de financieele positie der Mij. te krijgen in den vorm van een balans, en rekening van verlies en winst.

GELDMIDDELEN.

art. a.

Het beschikkingsrecht over de eigendommen der Mij. berust bij de Alg. Vergad.

art. b.

Jaarlijks voteert de Alg. Vergad. het bedrag voor de benoodigde uitgaven, volgens de goedgekeurde begrooting.

art. c.

De aan de Mij. behoorende geldswaardige papieren berusten in open bewaargeving bij de Nederlandsche Bank.

Zij kunnen, ingevolge besluit van het D. B. geheel of gedeeltelijk worden teruggenomen. Voor de terugneming behoeft de penningmeester de handtekening van twee andere leden van het D. B.

art. d.

De kasgelden kunnen, behalve op een rekening bij den postchèque- en giro-dienst, op een door het D. B. aan te wijzen bankrekening worden geplaatst. De penningmeester is, evenals zijn door het D. B. aan te wijzen gemachtigde, bevoegd hierover te beschikken voor de door het D. B. goedgekeurde betalingen. Voor bedragen boven *f*2000.— of meerdere beschikkingen tezamen een bedrag uitmakende van meer dan *f*2000.— binnen een tijdvak van 2 maanden, is een afzonderlijke machtiging van twee leden van het D. B. noodig.

art. e.

Voor het tijdelijke ter leen opnemen van gelden tot een maximum van *f*1000.— ter voorziening in kasmiddelen, is de toestemming van het D. B., voor alle andere geldleeningen, die der algemeene vergadering noodig.

art. f.

De penningmeester brengt jaarlijks aan het H. B. verslag uit over den geldelijken toestand. Hij sluit jaarlijks de boeken af, maakt hieruit de jaarrekening op en stelt de balans en rekening van verlies en winst vast op 31 December.

art. g.

Op de begrooting moet een post voor onvoorziene uitgaven voorkomen van 10% van de geraamde uitgaven.

art. h.

De penningmeester is verplicht aan het H. B., het D. B. en de verificatie-commissie, op hun verzoek inzage te verleen van het

gevoerd beheer en van alle stukken en bescheiden, die daarop betrekking hebben en alle gewenschte inlichtingen te verstrekken.

RESERVEFONDS.

art. j.

Er is een reservefonds, tot dekking van buitengewone uitgaven, van welk fonds alleen gebruik gemaakt mag worden krachtens besluit eener algem. of buitengew. algem. vergadering.

art. k.

Jaarlijks bepaalt de vergadering, bedoeld in vorig artikel, het bedrag, dat aan het reservefonds zal worden toegevoegd.
